

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Komparace odlišného pojetí leasingu českou účetní legislativou a IFRS

Comparison of Different Concepts of Leasing by Czech Accounting Legislation and IFRS

Student: Robin Klos

Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. Viola Šebestíková, CSc.

Ostrava 2016

Zadání diplomové práce

Student:

Bc. Robin Klos

Studijní program:

N6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6202T049 Účetnictví a daně

Téma:

Komparace odlišného pojetí leasingu českou účetní legislativou a IFRS

Comparison of Different Concepts of Leasing by Czech
Accounting Legislation and IFRS

Jazyk vypracování:

čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Leasing dle české účetní legislativy a IFRS
3. Vliv na účetní závěrky
4. Analýza dopadů na finanční ukazatele
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 4. vyd. Brno: BizBooks, 2014. 327 s. ISBN 978-80-265-0149-7.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Harmonizace účetních standardů pro malé a střední podniky*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 272 s. ISBN 978-80-7357-500-7.

VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi – praktický průvodce*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 120 s. ISBN 978-80-247-4081-2.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. Viola Šebestíková, CSc.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 22.04.2016

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

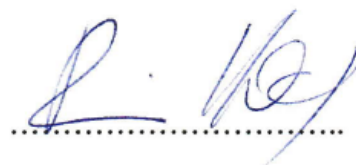

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracoval samostatně. Přílohy č. 5 - 8, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnil.“

V Ostravě dne 22. dubna 2016

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'R' followed by 'Klos', written over a dotted line.

Robin Klos

Obsah

Obsah.....	3
1. Úvod.....	6
2. Leasing dle ČÚL a IFRS	8
2.1 Pojem leasing.....	8
2.2 Vývoj leasingu v ČR.....	9
2.3 Česká leasingová a finanční asociace	10
2.4 Právní úprava v ČR.....	10
2.5 Výhody a nevýhody leasingu	11
2.6 Druhy leasingu ČR	12
2.6.1 Operativní leasing	12
2.6.2 Finanční leasing.....	13
2.6.3 Zpětný leasing	13
2.7 Cena leasingu a jeho konfrontace s úvěrem	13
2.8 Leasing v českém účetnictví.....	14
2.8.1 Leasing a ČÚL	15
2.8.2 Účtování – operativní leasing z pohledu pronajímatele	16
2.8.3 Účtování – operativní leasing z pohledu nájemce.....	18
2.8.4 Účtování – finanční leasing z pohledu pronajímatele	18
2.8.5 Účtování – finanční leasing z pohledu nájemce.....	19
2.9 Leasing a IFRS	20
2.9.1 Mezinárodní standardy účetního výkaznictví	21
2.9.2 IAS 17 - Leasingy	21
2.9.3 Vývoj standardu IAS 17	22
2.9.4 IFRS 16 - Leasingy	23
2.9.5 Zveřejňování informací o leasingu.....	24
2.9.6 Finanční leasing dle IAS 17	24

2.9.7	Účtování finančního leasingu - pronajímatel	25
2.9.8	Účtování finančního leasingu - nájemce	27
3.	Vliv na účetní závěrky.....	29
3.1	Představení společnosti a leasingových smluv	29
3.2	Účetní operace dle ČÚL	31
3.3	Účetní operace dle IFRS.....	32
3.4	Rozdíly v účetní závěrce.....	34
3.5	Vliv na konkrétní výkazy účetní závěrky	36
3.5.1	Aktiva dle ČÚL	37
3.5.2	Aktiva dle IAS 17.....	37
3.5.3	Pasiva dle ČÚL.....	39
3.5.4	Pasiva dle IAS 17	39
3.5.5	Výkaz zisku a ztráty dle ČÚL	40
3.5.6	Výkaz zisku a ztráty dle IAS 17	41
3.6	Shrnutí vlivu leasingu na účetní závěrku.....	42
4.	Analýza dopadů na finanční ukazatele.....	44
4.1	Pojem finanční analýza.....	44
4.2	Ukazatele finanční analýzy.....	44
4.3	Finanční analýza a leasing.....	45
4.4	Ukazatele rentability.....	46
4.4.1	Rentabilita vlastního kapitálu.....	46
4.4.2	Rentabilita aktiv	47
4.4.3	Rentabilita celkových nákladů	49
4.5	Ukazatel běžné likvidity	50
4.6	Ukazatele aktivity	52
4.6.1	Obrat stálých aktiv	52
4.6.2	Doba obratu stálých aktiv.....	53

4.7	Míra celkové zadluženosti	54
4.8	Shrnutí vlivu leasingu na finanční ukazatele	55
5.	Závěr.....	57
	Zdroje	59
	Seznam zkratek	62
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam obrázků	
	Seznam tabulek	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1. Úvod

Každá podnikající osoba potřebuje k vykonávání své podnikatelské činnosti určité hospodářské prostředky. Je tím myšleno, že musí disponovat určitým majetkem, který jí pomáhá splnit stanovené cíle, ať už jsou jimi dosažení co nejlepšího výsledku hospodaření, průnik na vybraný trh nebo snad maximalizace produkce či další z jiných cílů. Než takovýto majetek tato podnikající osoba získá, musí zajistit jeho financování. Zde existuje několik alternativ. Financování může být zajištěno z vlastních zdrojů. Dále pak ze zdrojů cizích, jako jsou půjčky či úvěry. Co když ale podnikající osoba nemůže nebo nechce zvolit jeden ze zmíněných způsobů financování? Pak by ji měl zajímat pojem leasing.

V rámci Evropy je leasing velmi oblíbeným způsobem financování majetku už řadu let. Tato obliba logicky lehce poklesla v důsledku světové ekonomické krize, ale po jejím ukončení, nebo přinejmenším zmírnění, je v současné době dle statistik evropských leasingových asociací leasingové obchodování opět na vzestupu (analýza organizace Leaseurope). A to i u nás v České republice. Dle statistik organizace Leaseurope (Evropská federace leasingových asociací) je dokonce český leasingový trh druhý největší ve střední a východní Evropě (větší je jen polský), s tržním podílem 0,64% na celkovém evropském leasingovém trhu. To vše zní pro leasing velice lichotivě a výhledově velmi pozitivně, zádrhel však nastává ve chvíli, kdy je leasing potřeba zanást do účetnictví a určitým způsobem vykázat.

Ač dlouhodobě dochází k harmonizaci národních účetních systémů (z důvodu rostoucí globalizace), stále lze v některých oblastech spatřit zásadní rozdílnosti, a to především ve vykazování. Což je i případ leasingu. Už i v České republice má dnes mnoho podniků povinnost sestavovat účetní závěrku právě dle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví, známých spíše pod zkratkou IFRS (International Financial Reporting Standards), a to hlavně proto, že obchodují na mezinárodních trzích a jejich účetní závěrka by měla podávat věrný, poctivý a hlavně srovnatelný obraz jejich ekonomické situace s jinými podniky. Právě vymezení rozdílů mezi českou účetní legislativou a Mezinárodními standardy účetního výkaznictví v rámci leasingového obchodování je hlavním tématem této práce.

Cílem této práce je porovnání účetního řešení způsobu financování majetku, jakým je právě leasing, v české účetní úpravě a v pojetí Mezinárodních standardů účetního

výkaznictví, dále analýza vlivu těchto rozdílných pojetí vykazování leasingu na důležité finanční ukazatele účetní jednotky a srovnatelnost účetní závěrky.

První část práce je věnována teoretickému výkladu. Jsou charakterizovány základní druhy leasingu a je nastíněno jejich účtování, a to nejen ze strany nájemce předmětu leasingu, jehož pohled na věc je pro tuto práci stěžejní, ale také z perspektivy pronajímatele. Dále je zmíněno několik základních, důležitých informací o právní úpravě leasingu, leasingové ceně a srovnání leasingu a úvěru, jakožto dalšího možného zdroje financování. Samozřejmě jsou v této části nastíněny podstatné údaje týkající se Mezinárodních standardů účetního výkaznictví, konkrétněji pak mezinárodní účetní standard *IAS 17 - Leasingy*, který se právě problematikou této možnosti financování obšírněji zabývá. Také zde, stejně jako u českého pojetí, je poukázáno, jak správně leasing účetně zachytit, a to z pohledu pronajímatele i nájemce. V této kapitole není opomenut ani nyní již schválený nový standard *IFRS 16 - Leasingy*, kterým bude stávající úprava v příštích letech nahrazena.

Část druhá je zaměřena na účetní výkazy. Je představena účetní závěrka společnosti, která financovala pomocí leasingu. Na konkrétních situacích je poukázáno na rozdíly, které leasing způsobuje v účetnictví a následně právě ve výkazech s účetní závěrkou souvisejících. Prvně je pozornost směřována směrem k českému účetnictví a jeho zachycení leasingových operací. Vliv tuzemských pravidel na účetní závěrku je srovnán s dopadem aplikace mezinárodních principů.

V třetí části je analyzován dopad odlišností pojetí leasingu na hodnotu ukazatelů finanční výkonnosti účetní jednotky. Jsou porovnány rozdílné situace. Prvně je pracováno s leasingem dle tuzemských účetních norem, poté dle mezinárodních pravidel a pro co nejpřesnější srovnání také bez jakéhokoliv zásahu leasingových operací. Z ukazatelů finanční výkonnosti byly k analýze vybrány poměrové ukazatele, jako jsou ukazatele rentability, likvidity, aktivity či zadluženosti.

K dosažení stanovených cílů této diplomové práce je využito metod popisu, komparace a analýzy.

2. Leasing dle ČÚL a IFRS

Pomocí této kapitoly jsou naznačeny elementární rozdíly mezi oběma účetními pojetími, a to jak ve vymezení pojmu, tak především v účtování, které je základem pro následné vykázání v účetní závěrce. Není opomenuto přiblížení historického vývoje leasingu, které je přímo spojeno s Českou leasingovou a finanční asociací. Jsou pojmenovány výhody a nevýhody leasingového obchodování, včetně srovnání s úvěrovým financováním. V části vztahující se k mezinárodnímu účetnictví je popsán vývoj standardů s leasingem souvisejících.

2.1 Pojem leasing

Když se řekne slovo leasing, většině lidí se ihned vybaví spojitost s obchodováním s automobily. Je pravdou, že pořídit automobil pomocí leasingu je v našich krajínách velice oblíbené a často využívané. Avšak leasing je možno uplatnit jak u hmotných, tak také nehmotných věcí a práv. Samotné slovo leasing je pak odvozeno od anglického slovíčka „to lease“, které lze přeložit jako „pronajímat“. A právě o pronájem tu jde. Na základě smlouvy mezi dvěma stranami, které jsou nazývány pronajímatel a nájemce, je dohodnuto, po jakou dobu a za jakou úplatu je možno užívat určitý majetek jedné strany stranou druhou. Podstatnou informací je zde to, že daná věc, na kterou se leasing vztahuje, není po dobu trvání leasingu majetkem nájemce. Ten má pouze právo danou věc využívat. Až teprve po jeho skončení, tedy splacení celé dohodnuté dlužné částky, může daná věc přejít mezi nájemcův majetek. To zaleží na faktu, zda se jedná o leasing operativní nebo finanční. Takto je alespoň leasing znám v tuzemském obchodním prostředí.

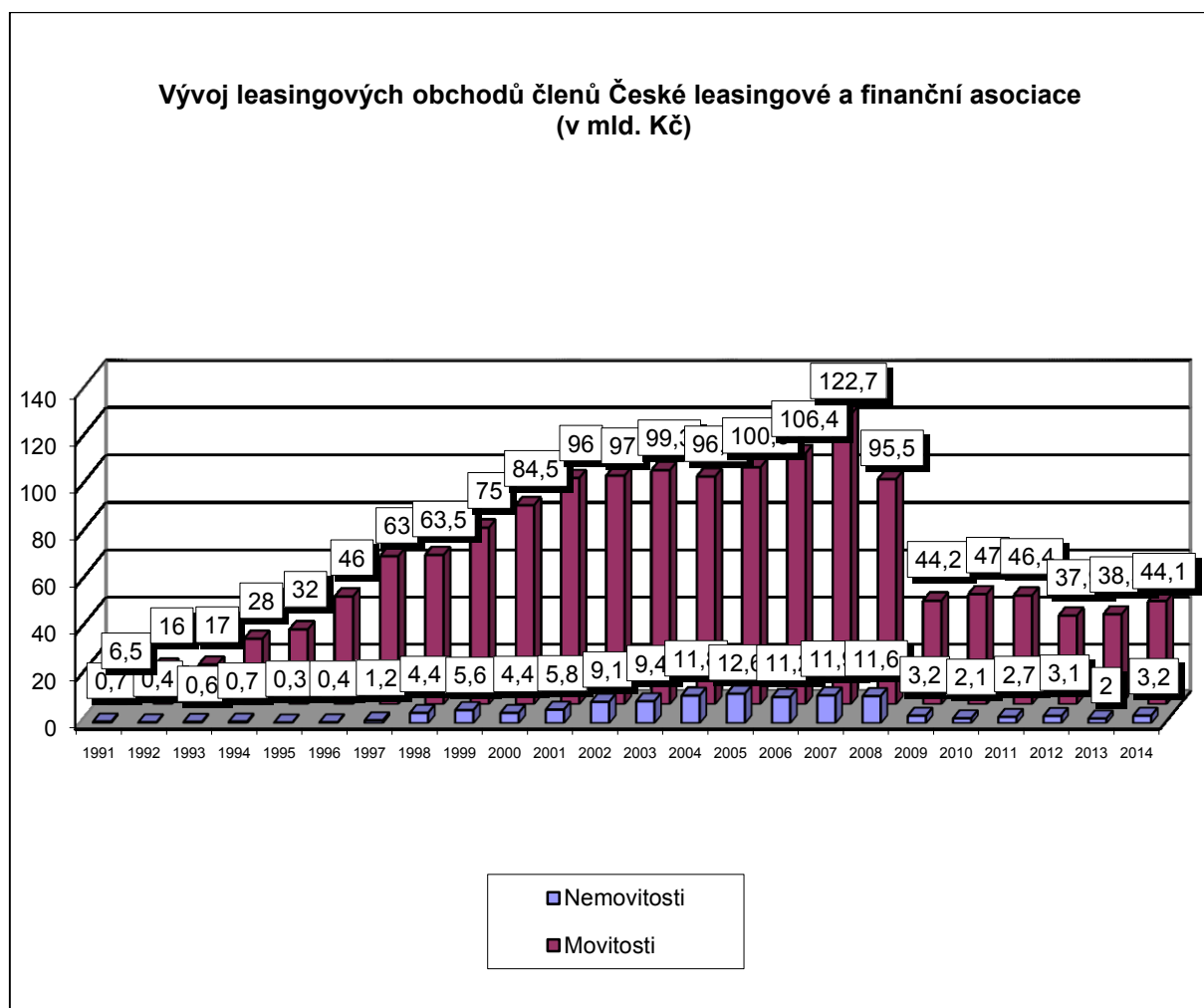
V různých podobách se leasing vyskytuje již od pradávna. Lidé pronajímali své věci a dostávali za ně pravidelné splátky, často tehdy šlo o řemeslné nástroje. Postupem času se z leasingu stával čím dál tím více oblíbenější způsob financování, a to především v lodním průmyslu. V druhé polovině 19. století je založena první oficiální leasingová společnost. Rozmach leasingu však započal až za Druhé světové války v USA, odkud se v druhé polovině minulého století masivně rozšířil do Evropy.

Nutno podotknout, že zpočátku jen do Evropy západní. Po roce 1989 lze vypořovovat rozvoj leasingu i v České republice a na východ od nás. Nelze říct, že by se v našich končinách o možnosti financovat pomocí leasingu nevědělo i před listopadem 1989,

ale až porevoluční otevření bran soukromému podnikání mu dalo zelenou k rozmachu. Že oblíbenost leasingu rychle rostla, dokazuje fakt, že je již v roce 1991 založena Asociace leasingových společností ČSFR, nyní známa jako Česká leasingová a finanční asociace (ČLFA).

2.2 Vývoj leasingu v ČR

Graf 2.1 Vývoj leasingových obchodů členů ČLFA

Zdroj: Zpráva o stavu a vývoji nebankovního leasingového, úvěrového a factoringového trhu v ČR - 1. čtvrtletí 2015, dostupné z: <http://clfa.cz/index.php?textID=65>

Jak lze vyčíst z grafu 2.1 České leasingové a finanční asociace, která v současné době sdružuje 41 společností, které se leasingem zabývají (dle údajů ČLFA provedou tyto firmy až 97% leasingových obchodů na tuzemském trhu ročně), oblíbenost leasingu v České

republiky je v posledních letech lehce kolísavá. Před počátkem finanční krize (uvažujeme přibližně rok 2009) oblíbenost leasingu meziročně pravidelně rostla. V roce 2008 byl již zaznamenán pokles o více než 27 mld. Kč. To byla předzvěst nástupu finanční krize. Od roku 2009 se roční leasingový obchod v České republice pohybuje mezi 37 až 47 mld. Kč. V grafu lze také hezky vidět, jak si lidé v České republice postupně zvykali na leasingové obchodování, které bylo v našich krajinách před rokem 1989 spíše raritní záležitostí.

2.3 Česká leasingová a finanční asociace

V předešlém textu byla již několikrát zmíněna Česká leasingová a finanční asociace (ČLFA). Je to z toho důvodu, že právě tato instituce byla a je pro vývoj leasingu v České republice velmi důležitá a v podstatě celá tuzemská historie leasingového obchodování je spjata s touto asociací. O prestižnosti a síle asociace může vypovídat její členství v Evropské federaci leasingových asociací (LEASEEUROPE), Evropské federaci asociací finančních domů (EUROFINAS) a Evropské federaci pro factoring a komerční financování (EUF).

Asociace sdružuje tuzemské společnosti nabízející leasing, spotřebitelské úvěry nebo factoring. Její hlavní funkce spočívá ve spolupráci při tvorbě právních předpisů týkajících se právě společností, které nabízejí zmíněné finanční služby. Dále je její starostí asistování svým členům při výkladu právních předpisů a s jejich převedením do praxe. Neméně důležitou funkcí této asociace je reprezentace a zastupování svých členů, respektive celého relevantního trhu, v nekomerčních jednáních se zahraničními subjekty.

Veřejnosti jsou pak pravidelně publikovány tiskové zprávy k výsledkům leasingového, úvěrového a factoringového trhu, statistiky vývoje trhu, dále analýzy případných vzniklých problémů, atd.

2.4 Právní úprava v ČR

V českém soukromém právu nelze nalézt jasnou definici pojmu leasing. Web financnivzdelavani.cz, který funguje pod záštitou Ministerstva financí, říká o jednotlivých druzích leasingu a jejich právních úpravách toto: „*Finanční leasing není vymezen jako zvláštní smluvní typ ve čtvrté části nového občanského zákoníku (zák. č. 89/2012 Sb.) Smlouvy*

o finančním leasingu jsou proto uzavírány jako inominátní (nepojmenované), jejich specifikace musí být vyjádřena při formulaci závazků a oprávnění stran leasingové operace v textu smlouvy. Smlouvy o operativním leasingu mohou být uzavírány v režimu nájemní smlouvy upravené v §§ 2201 – 2325 nového občanského zákoníku.“¹

Naopak v daňových zákonech je leasingu věnována určitá pozornost. Prvním z nich je zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve kterém je řešena otázka zdaňování příjmů plynoucích z pronájmu a dále také otázky odpisování či daňové uznatelnosti. Druhým daňovým zákonem zmiňujícím se o leasingu je zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

2.5 Výhody a nevýhody leasingu

Jako u každého možného zdroje financování lze i u leasingu nalézt jisté plusy a mínusy, s nimiž je nutno při jeho volbě počítat. Jako hlavní výhodu uživatelského rázu je třeba uvést dostupnost leasingu a rychlost sjednání leasingové smlouvy. Je-li z hlediska společnosti potřeba rychlého pronájmu např. osobního automobilu, neexistují překážky, které by zabraňovaly sjednání leasingové smlouvy v horizontu několika hodin. Často je také nájemcům nabízena možnost nepravidelného splácení, pokud je předmětem pronájmu věc sezónního charakteru. Nespornou výhodou ekonomického charakteru je pozitivní vliv na cash flow. Jasně a předem stanovené výše leasingových splátek jsou jistě nápomocny tvůrcům finančních plánů. Jak tvrdí Benda a kol. (2006), leasing je také nástrojem ke zmírnění důsledků inflace, jelikož inflační riziko je břemenem pronajímatele.

V konečném důsledku je leasing dražší, než kdyby byl předmět pronájmu pořízen koupí za hotové. To lze považovat za nevýhodu. To samé platí o vlastnických právech, která jsou v průběhu pronájmu v rukou pronajímatele a nájemci je tudíž povoleno užívat předmět pronájmu jen omezeně. Pokud by se snad nájemce rozhodl předčasně pronájem ukončit, zaplatil by ve většině případů docela velkou sumu jako penále, což lze také přiřadit k mínusům tohoto způsobu financování. Výše zmíněný Benda a kol. (2006) dodávají fakt, že by v průběhu leasingu mohl nastat bankrot leasingové společnosti a nájemce by musel

¹ Dostupné z: <http://www.financnivzdelavani.cz/webmagazine/page.asp?idk=273>

předmět leasingu vrátit a započala by pro něj zpravidla dlouhá etapa vyjednávání o odškodnění a zároveň by mohlo dojít k ohrožení jeho činnosti.

2.6 Druhy leasingu ČR

Jsou známy 2 základní druhy leasingu. Jmenovitě je to leasing operativní a finanční. Oba tyto druhy mají jisté společné rysy. Avšak rozdíly, díky kterým je nutno leasing takto rozlišovat, jsou značné. K těmto základním kategoriím leasingu lze přiřadit i poslední níže popsanou, velmi specifickou leasingovou situaci, kterou je leasing zpětný.

2.6.1 Operativní leasing

Operativní leasing je takovou formou dohody pronajímatele a nájemce, kdy po skončení sjednané doby pronájmu přechází předmět pronájmu zpět pronajímateli. Většinou je leasingová smlouva postavena tak, že nájemce nemá nárok na odkup předmětu pronájmu po skončení doby pronájmu. Dalším charakteristickým znakem operativního leasingu je fakt, že ekonomická životnost předmětu pronájmu je obvykle delší než délka pronájmu samotného. Jedná se tedy spíše o pronájem krátkodobější povahy. Je také pravidlem, že odstraňování závad, poruch, problémů či celkový servis předmětu pronájmu, jsou záležitostmi pronajímatele a veškeré tyto náklady jsou hrazeny právě jím. Samozřejmě záleží na tom, jak se dohodnou smluvní strany. Je nasnadě si položit otázku, proč by měl nájemce pořizovat věc, za kterou bude platit, a kterou si po ukončení splátek nebude moct ponechat?

Představme si situaci, kdy výrobní podnik dostane zakázku, která je pro něj výhodná, avšak nemá dostatečnou výrobní kapacitu na její splnění. Ví, že k tomu potřebuje výrobní stroj, ale zároveň je mu známo, že zakázka je pouze jednorázová a že by se nákupem daného stroje dostal do situace, kdy by mu po splnění úkolu zůstal majetek, který by nebyl pořádně využíván. Proto je pro něj logičtější zvolit operativní leasing. Dohodne se s pronajímatelem na době pronájmu, výši splátek a po splnění úkolu vrátí stroj zase zpět pronajímateli. Nezůstane mu nevyužitá výrobní kapacita v podobě nevyužívaného stroje a zároveň mu nevzniknou náklady z případných oprav či údržby.

2.6.2 Finanční leasing

Dalším, hojně využívaným druhem leasingu je leasing finanční. Oproti leasingu operativnímu je dlouhodobějšího charakteru, kdy je doba ekonomické životnosti předmětu leasingu a samotné trvání leasingu časově shodné nebo alespoň podobné. Především zde pak dochází k tomu, že po skončení doby leasingu přechází předmět leasingu do majetku nájemce, a to za určitou dohodnutou kupní cenu, která často bývá spíše symbolického rázu, když reprezentuje zůstatkovou cenu předmětu leasingu. Je tím myšleno, že tato cena je nižší než tržní cena dané věci. Jinak je po celou dobu leasingu vlastníkem pronajímatel, který ze závažných důvodů, při porušování leasingové smlouvy, může nájemci tuto smlouvu vypovědět. Opačně je to velice složité. Dalším rozdílem oproti leasingu operativnímu je to, že veškeré náklady s provozem daného předmětu leasingu nese nájemce.

2.6.3 Zpětný leasing

V praxi se lze setkat i tzv. leasingem zpětným (někdy označován jako leasing nepřímý). Zde se jedná o situaci, kdy jedna strana disponuje majetkem potřebným ke svému podnikání. Dále však potřebuje peněžní prostředky, které v danou chvíli nemá. Dohodne se tedy s leasingovou společností na prodeji svého majetku. Leasingová společnost tento majetek odkoupí. Následně jej prodejci začne pronajímat. Z leasingové společnosti se stává pronajímatel, z původního majitele daného předmětu pronájmu se stává nájemce. Ten samozřejmě v konečném důsledku zaplatí za pronájem daného předmětu více, než inkasoval při jejím prodeji, protože musí pronajímateli uhradit marži. I když se toto může na první pohled zdát lehce neekonomické, nespornou výhodou tohoto druhu leasingu je to, že po prodeji majetku má prodejní strana (pozdější nájemce) pohotové peněžní prostředky, které může dále investovat. Náklady na pronájem jsou, samozřejmě, stejně jako u výše zmíněných dvou druhů leasingu, rozprostřeny do více období.

2.7 Cena leasingu a jeho konfrontace s úvěrem

Za pronájem pronajímatelova majetku samozřejmě platí nájemce určitou, tzv. leasingovou cenu. Ta je složena ze splátek. Ty jsou většinou pravidelného charakteru (měsíční, kvartální, roční), pokud není v leasingové smlouvě sjednáno jinak. Jedna taková splátka se skládá z několika částí. Část splátky tvoří tzv. jistina, která by se dala

charakterizovat jako část, která se vztahuje k pořizovací ceně předmětu leasingu. Pronajímatel jistě také musel nějakým způsobem daný předmět leasingu pořídit a splátkou jistiny očekává, že se mu tyto náklady vrátí. Ale samozřejmě chce mít z pronájmu svého majetku nějaký užitek. Proto do splátky přidává leasingovou marži. V neposlední řadě připojuje také ostatní náklady, které jsou na předmět leasingu vynakládány a které jsou tímto přesunuty na nájemce.

Leasingová cena tedy značně přesahuje pořizovací cenu daného majetku. Což může být často vnímáno právě jako hlavní nevýhoda pořizování majetku touto formou, kdy na jednu stranu potencionálního nájemce napadne otázka, jaký má smysl pořídit majetek za cenu značně přesahující náklady, které na ni vynaložit pronajímatel? Na druhou stranu nepotřebuje nájemce vynakládat finanční prostředky hotově. Pro značnou část, ať už fyzických nebo právnických osob, může být toto problém. Zde se dostávají do situace, kdy volí mezi různými možnostmi financování majetku, který mají v úmyslu pořídit. Pokud lze vynechat takové alternativní formy financování jako je půjčka od rodiny a známých u fyzických, či půjčka od propojené osoby u právnických osob, dostáváme se k dvěma možným formám financování cizími zdroji. Jednou z nich je úvěr a druhou právě leasing.

Do polemiky, co je výhodnější, se pouští Valouch (2012), který oceňuje menší administrativní zátěž u vyřizování leasingu a doplňkové služby, které k leasingu poskytují leasingové společnosti. Na druhou stranu sám zdůrazňuje, že pořízení dané věci na úvěr je pro vlastníka velkou výhodou, jelikož na něj přecházejí vlastnická práva okamžitě. Do podobného střetu se pouští i Vesecký (2015) ve svém článku pro server podnikatel.cz, kde si notuje s názorem výše zmíněného Valoucha a staví do popředí výhodu doplňkových služeb doprovázejících leasing. Zároveň podotýká, že leasing nezvyšuje zadlužení účetní jednotky. Na druhou stranu také vyzdvihuje možnost daňově uplatnit úrokové náklady z úvěru. Nelze tedy v zásadě říci, která z těchto dvou na první pohled podobných forem financování je lepší. Zde záleží na finanční filosofii dané osoby.

2.8 Leasing v českém účetnictví

Na úvod je potřeba zmínit, že v našich podmínkách neexistuje jednoznačný předpis nebo úprava, jak přesně o leasingu účtovat. Jak správně poukazuje Jindrová (2002), nelze zde účtovat ani v souladu s mezinárodní úpravou finančního leasingu, a to kvůli

přednosti právního hlediska nad ekonomickým. Forma má u nás přednost před obsahem. Obsah leasingové smlouvy je v našich podmínkách upozaděn. Toto téma je i po letech stále aktuální.

2.8.1 Leasing a ČÚL

Podrobněji jsou účtovací procesy popsány a vysvětleny v jednotlivých kapitolách, avšak v tomto úvodu je nutno poukázat na 2 základní možnosti účtování leasingových splátek, které jsou v našich podmínkách v účetní praxi využitelné, a u kterých nelze u odborné veřejnosti najít jasnou shodu.

Možnosti účtování leasingových splátek:

- a) Pronajímatel (nájemce) účtuje pouze o pohledávkách (závazcích), které jsou fakturovány, popřípadě spláceny v daném účetním období a věcně a časově s ním souvisí. Obecně lze tedy říct, že se daná účetní jednotka zajímá pouze o krátkodobé leasingové účetní operace. Jinak je tomu u druhé varianty, kdy
- b) pronajímatel (nájemce) účtuje rovnou o celé leasingové operaci jako o celku. Konkrétně je vykázána dlouhodobá pohledávka (závazek) a výnosy příštích období (náklady příštích období), a to v hodnotě určené ve sjednané leasingové smlouvě. Hned od počátku leasingu je tedy do účetnictví implementován faktor dlouhodobosti leasingu. Ten je postupným splácením transformován do krátkodobých úseků, které představují dané faktury vztahující se k dané splátce.

Příznivci první varianty je poukazováno na porušování účetních zásad varianty druhé, kdy při volbě okamžitého zahrnutí celého leasingu do účetnictví dojde k nadhodnocení aktiv pronajímatele, jelikož by zde byla vykázána jak dlouhodobá pohledávka, tak dlouhodobý majetek (předmět leasingu).

Argumentace druhé strany je založena na tvrzení, že nezahrnutí celkového závazku do pasiv nájemce je důvodem zkreslení jeho celkové zadluženosti.

Osobně jsem příznivcem první varianty účtování, i když obavy o zkreslení celkové zadluženosti lze pochopit. Přesto se domnívám, že uvedení dlouhodobého závazku v příloze k účetní závěrce, které by měl nájemce provádět, je alespoň nějakým doplňkovým

ukazatelem a zárukou, který by potenciaální uživatel účetní závěrky měl brát v úvahu a tudíž jej považují za dostačující.

Nerudová a kol. (2009) provedli srovnání národních účetních úprav většiny evropských zemí a zjistili, že ve velké části z nich je vykazování finančního leasingu shodné s tím, jak jej známe z České republiky. Tedy, že po dobu trvání leasingu je předmět leasingu vykazován a odpisován pronajímatelem a nájemce pouze časově rozlišuje nájemné, které pronajímateli platí. Podotýkají však, že na straně nájemce lze narazit na dva způsoby účtování. Oba se shodují v tom, že mají předmět pronájmu v podrozvahové evidenci. První způsob (dle autorů používanější a lepší) spočívá v tom, že nájemce klade důraz na to, aby v nákladech byla ta částka, jaká odpovídá danému účetnímu období a časově rozliší jen splátku zvýšenou (1. mimořádnou splátku) či splátky, které nepatří do daného účetního období. Druhý způsob je ten, že nájemce ihned po obdržení splátkového kalendáře zahrne leasingovou cenu do nákladů příštích období a jako dlouhodobý závazek. O jednotlivých splátkách pak účtuje tak, že tento závazek sníží. Podle autorů je toto způsob možný, ale hrubě jej nedoporučují, jelikož podle nich nadhodnocuje aktiva nájemce a zároveň je tímto vytvářena tzv. duplicita aktiv, kdy jak na straně pronajímatele, tak na straně nájemce je předmět pronájmu vykazován jako aktivum. Autoři samozřejmě podotýkají, že v národních účetních úpravách není řešen zásadní problém, a to ten, že z předmětu leasingu má užítky především nájemce a tudíž by to měl být on, kdo bude danou věc vykazovat mezi aktivy.

2.8.2 Účtování – operativní leasing z pohledu pronajímatele

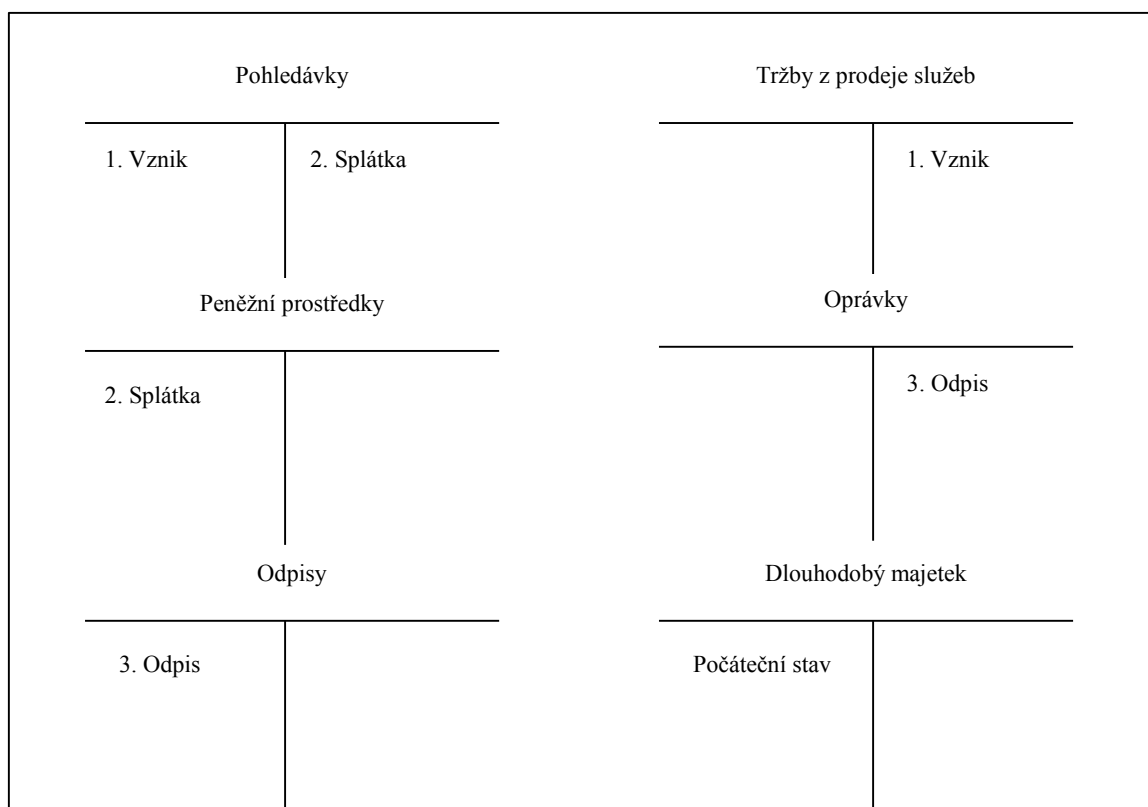
Pronajímatel, jinými slovy poskytovatel leasingu, je majitelem předmětu leasingu a tudíž jej má zahrnut ve svých aktivech. Tento majetek je vykazován ve správném ocenění, což znamená, že je oceněn v souladu s platnými předpisy. Možností ocenění je vícero, např. pořizovací cenou, cenou reprodukční či vlastními náklady.

Pronajímatelem jsou účtovány jednotlivé splátky jako pohledávka za nájemcem a tržby z prodeje služeb. Dále jsou pronajímatelem často poskytovány specifické doprovodné služby, které mohou být účtovány mimo leasingovou splátku. Je po něm tedy vyžadováno, z hlediska dodržení základní účetních principů věcné a časové souvislosti, aby rozlišoval jednotlivé splátky a doprovodné služby. K tomu mu slouží účty časového rozlišení. Nelze

zapomenout ani na odpisování, které samozřejmě také provádí pronajímatel. Samotné účtování je ve zkratce popsáno na Obr. 2.1.

Jak upozorňuje Benda a kol. (2006), pronajímatel by neměl zapomínat na dva mimoúčetní úkony, jimiž jsou oddělení pronajímaného hmotného a nehmotného majetku od majetku jím užívaného a rozčlenění budoucích pohledávek z leasingových operací na krátkodobé a dlouhodobé. Tyto úkony jsou provedeny v příloze k účetní závěrce. Dle autorů jsou to všechno velice podstatné věci. Jejich opomenutím by mohlo dojít k výraznému poškození uživatele účetní závěrky, jelikož by tento uživatel měl mít k dispozici všechna relevantní data tak, aby byl schopen zformovat vlastní názor na míru zadluženosti (u nájemce) a velikost aktiv (u pronajímatele).

Obr. 2.1 Účtování operativního leasingu u pronajímatele (ČÚL)

2.8.3 Účtování – operativní leasing z pohledu nájemce

Nájemce, jinými slovy uživatel předmětu leasingu, není majitelem daného aktiva. Je pouze jeho uživatelem. Tudíž pronajímanou věc nevykazuje ve svých aktivech, ale pouze podrozvahově.

Nájemcem jsou účtovány jednotlivé splátky jako závazek vůči pronajímateli a náklady za služby. I po nájemci je vyžadováno, z hlediska dodržení základní účetních principů věcné a časové souvislosti, aby rozlišoval jednotlivé leasingové splátky. K tomu mu slouží účty časového rozlišení. Nájemce neprovádí odpisování majetku, pokud nejde o jeho technické zhodnocení. Zde pak záleží na dohodě obou smluvních stran, jak by tuto situaci vyřešily. Nejvíce se nabízí možnost nechat pronajímatele technické zhodnocení uhradit. Samotné účtování je ve zkratce popsáno na Obr. 2.2.

Stejně jako pronajímatel informuje o budoucích pohledávkách z leasingu, tak nájemce v příloze k účetní závěrce zveřejňuje budoucí závazky plynoucí z leasingu.

Obr. 2.2. Účtování operativního leasingu u nájemce (ČÚL)

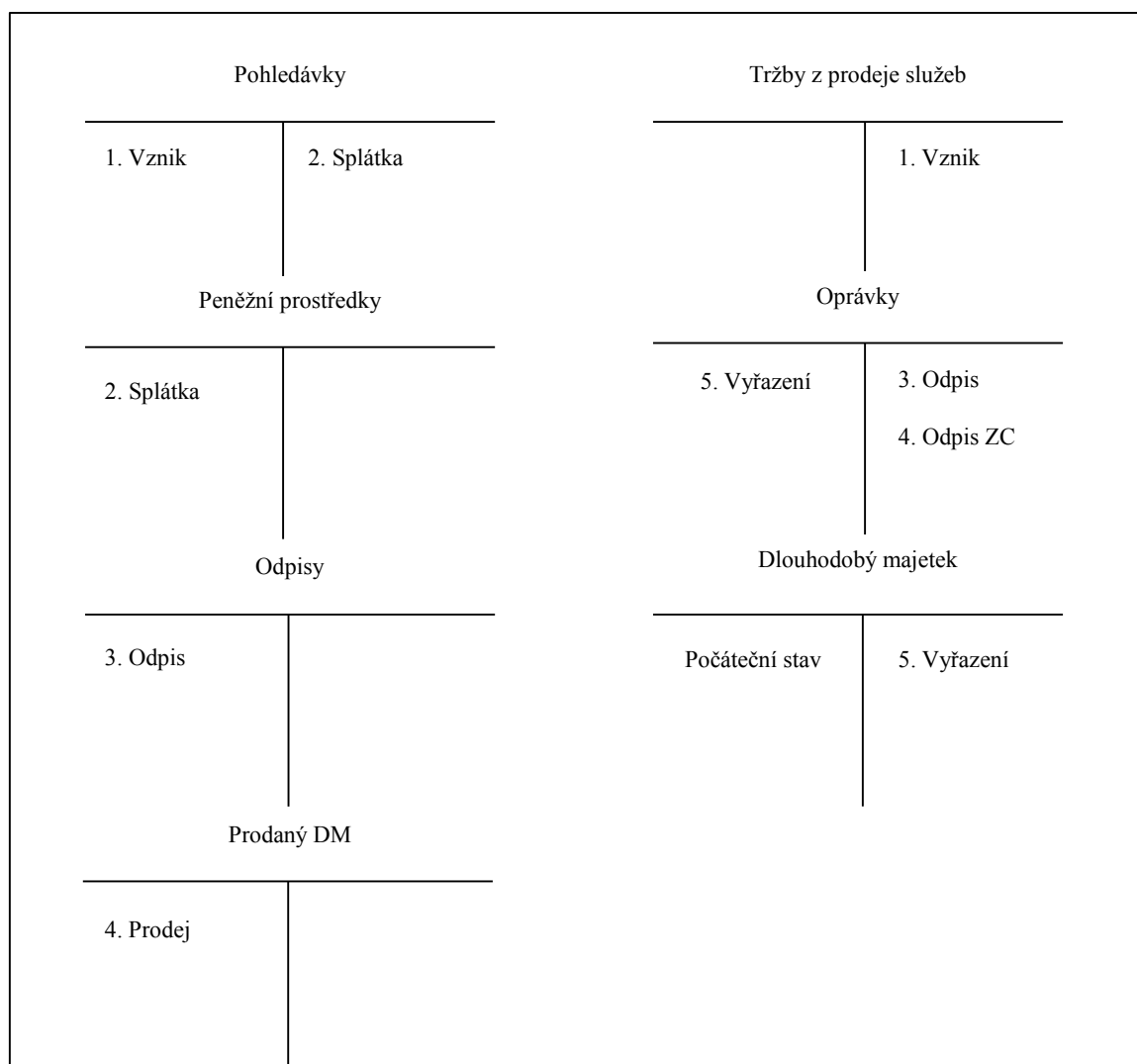
Závazky		Náklady na služby	
2. Splátka	1. Vznik	1. Vznik	
Peněžní prostředky			
Počáteční stav	2. Splátka		

2.8.4 Účtování – finanční leasing z pohledu pronajímatele

O ocenění, účtování a zveřejnění informací o leasingu v příloze k účetní závěrce již byla řeč v kapitole, která se týkala účtování operativního leasingu. Jedinou odlišností v účtování je u finančního leasingu to, že po skončení leasingové doby je předmět leasingu

přesunut do vlastnictví nájemce. Jinými slovy, že majetková práva přechází z jedné strany na druhou. Pronajímatelem je o tomto účtováno jako o prodeji dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku. Zůstatková cena předmětu leasingu je proúčtována do nákladů a aktivum je vyřazeno z účetnictví. Více viz Obr. 2.3.

Obr. 2.3 Účtování finančního leasingu u pronajímatele (ČÚL)

2.8.5 Účtování – finanční leasing z pohledu nájemce

O ocenění, účtování a zveřejnění informací o leasingu v příloze k účetní závěrce již byla řeč v kapitole, která se týkala účtování operativního leasingu. Jedinou odlišností v účtování je to, že po skončení leasingové doby jsou majetková práva k předmětu leasingu

přesunuta na nájemce, tedy, že často pouze za symbolickou cenu dojde k odprodeji předmětu leasingu. Od této chvíle patří daná věc nájemci. Ten je ve svých aktivech zachytí v zůstatkové ceně, kterou má daný dlouhodobý majetek v okamžiku převedení. V praxi může nastat situace, kdy je zůstatková cena převáděného majetku rovna nule. V tu chvíli je majetek oceněn reprodukční pořizovací cenou, ve které je pak vykázán mezi aktivy. Zároveň jsou však vytvořeny oprávky, a to právě ve výši dané reprodukční pořizovací ceny. Účtování je naznačeno na Obr. 2.4.

Obr. 2.4 Účtování finančního leasingu u nájemce (ČÚL)

Závazky		Náklady na služby	
2. Splátka	1. Vznik	1. Vznik	
	3. Odkup DM		
Peněžní prostředky		Dlouhodobý majetek	
Počáteční stav	2. Splátka	3. Zařazení	

2.9 Leasing a IFRS

Díky pokračující globalizaci se spolu často v obchodních vztazích setkávají různá národní pojetí účetního vykazování. A tudíž může nastat situace, že účetnictví, potažmo účetní výkazy, nebudou v rámci těchto rozdílných systémů, určených např. zvyklostmi v dané zemi nebo prostě jen zastaralými pravidly, podávat srovnatelný obraz. Problém je to nejen pro potenciální uživatele daných účetních dat, ale může to znamenat jisté komplikace i pro účetní jednotku samotnou, která se např. v rámci hledání zahraničních investorů, dodavatelů či odběratelů může dostat do svízelné situace, kdy nebudou její účetní výkazy pochopeny a může tím přijít o zajímavou obchodní příležitost.

2.9.1 Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

A právě Mezinárodní standardy účetního výkaznictví se snaží těmto problémům předejít a jakýmsi způsobem postupně sjednocovat národní účetní úpravy. Tyto standardy jsou vydávány Radou pro mezinárodní účetní standardy IASB (International Accounting Standards Board). Dříve (do roku 2001) byly standardy vydávány s označením IAS (International Accounting Standards), standardy vydané od roku 2001 již nesou označení IFRS.

Jak již bylo naznačeno, základním cílem těchto standardů je vytvoření jakéhosi návodu, jak účetně vykazovat takovým způsobem, aby bylo dosaženo maximální možné přehlednosti a srovnatelnosti účetních výkazů. Standardy jsou určeny především pro kapitálové společnosti kótované na burzách EU. Jak poznamenává Dvořáková (2014), primárně jsou tyto standardy vytvářeny pro společnosti, jejichž hlavním cílem je dosažení zisku. Proto jsou i termíny v jednotlivých zněních standardů tomuto uzpůsobeny. Dále upozorňuje, že tato pravidla nejsou vztahována pouze na země EU, ale řídí se jimi i státy mimo osmadvacítku, a to nejen státy evropské.

2.9.2 IAS 17 - Leasingy

V úpravě Mezinárodních standardů účetního výkaznictví je leasingu věnován standard IAS 17 - Leasingy. Jsou v něm obsaženy účetní postupy a informace nutné ke zveřejnění, a to z pohledu nájemce a pronajímatele. Výše zmíněná Dvořáková (2014) definuje 2 základní cíle standardu takto:

- a) vymezení finančního leasingu jako způsobu financování a jeho oddělení od jiných forem nájmu,
- b) úprava účetního zachycení a vykazování všech druhů nájmu.

Dle IAS 17 je leasing rozdělen na 2 základní druhy a tedy leasing finanční a operativní. Finanční je charakterizován jako „*Dohoda o užívání cizí věci, která na uživatele převádí většinu rizik a výhod vlastnictví. Operativní leasing je pak dohoda o užívání cizí věci, která není finančním leasingem.*“ (Mládek, 2009, str. 253)

Toto dělení bývá často terčem kritiky, jak ve svém článku pro časopis Finanční management zdůrazňuje Dubský (2013), který společně s odpůrci stávající formy dělení a

vykazování upozorňuje, že díky operativnímu leasingu a jeho neuvádění ve finančních výkazech, dochází k jejich výraznému zkreslení. Navíc, nelze vždy jednoznačně říct, zda je leasing operativní či finanční. Tento problém nastává ve chvíli, kdy se jedná o dlouhodobý nájem (např. pozemky). Dle jeho úvah byl nejbližším možným termínem vyřešení této sporné otázky rok 2017, kdy mohlo vejít v platnost nové znění standardu. Avšak realita je, jak již dnes víme, trochu jiná. Standard IAS 17 – Leasingy bude od 1. ledna 2019 nahrazen standardem IFRS 16 – Leasingy.²

Základním požadavkem nejen toho standardu, ale obecně IFRS, je, že obsah má přednost před formou. Znamená to, že není důležité, jak je nazvána leasingová smlouva, ale jak obsah smlouvy vidí standard IAS 17. Jak uvádí Fabián s Krupovou (2011), často se v praxi stává, že je leasingová smlouva nazvána operativní, dle IAS 17 se však jedná o leasing finanční. IAS 17 tedy dává jistý návod, jak tyto leasingy mezi sebou rozeznat a správně o nich účtovat.

2.9.3 Vývoj standardu IAS 17

Standard IAS 17 prošel za dobu své existence značnými změnami. Za první etapu existence standardu lze vymezit období mezi roky 1980 až 1996. V roce 1980 byl předložen pracovní návrh standardu s názvem IAS 17 - Účetnictví pro leasing, který byl o 2 roky později přijat a od 1. ledna 1984 započala jeho platnost. Kostra tohoto standardu je v platnosti dodnes. Tento standard pak platil v daném znění více než dekádu, až do roku 1996. V 90. letech byl vypracován návrh nového standardu IAS 17 - Leasingy. Ten vešel v platnost 1. ledna 1997.

Druhou etapou vývoje standardu lze vytyčit mezi roky 1997 až 2018. Je to období změn a úprav, kdy byl standard vyvíjen a vylepšován tak, aby co nejlépe sloužil svým účelům. První základní úpravy vešly v platnost v roce 2005, druhé pak v roce 2010 (týkaly se výhradně leasingu pozemků). Základními změnami, které přinesl rok 2005, jsou:

- a) zpřesnění okamžiku počátku leasingu,
- b) zpřesnění klasifikace leasingu pozemků a budov a
- c) určení a uznání počátečních přímých nákladů spojených s pořízením leasingu.

² Dostupné z: <http://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias17>

Zásadní je pak v tomto období také rok 2013, kdy se objevil pracovní návrh nového standardu IFRS 16 - Leasingy. Ten byl v letošním roce schválen a v platnost vejde 1. ledna 2019.

2.9.4 IFRS 16 - Leasingy

Právě počátek roku 2019 bude začátkem třetí etapy vývoje standardů týkajících se leasingu. V novém standardu je specifikováno, jak společnost vykazující dle mezinárodních účetních standardů rozpozná, změří, vykáže a zveřejní údaje o leasingu. Dále poskytuje nájemci jediný účetní model, který po něm vyžaduje, aby uznal aktiva a pasiva pro všechny leasingy, krom těch, jejichž leasingová doba je kratší než 12 měsíců anebo je dané podkladové aktivum nízké hodnoty.

Standard IFRS 16 nabídne i novou definici leasingu. Původní a stále platné znění je takovéto: „*Leasing je smlouva, ve které pronajímatel poskytuje nájemci právo užívat aktivum po stanovenou dobu, za jednorázovou platbu nebo řadu plateb.*“³ Avšak nástupnický standard tuto definici pozměnil, z čehož vzešlo následující: „*Smlouva je, nebo obsahuje, leasing, pokud dává zákazníkovi právo kontrolovat použití identifikovaného aktiva v časovém období výměnou za protihodnotu.*“⁴

Za nejdůležitější změnu, kterou nový standard přinese, lze považovat odstranění dělení leasingů z pohledu nájemce na operativní a finanční. Od roku 2019 bude nájemce považovat a vykazovat všechny leasingy jako ryze finanční. Dle analýzy společnosti Deloitte tato zásadní změna bude mít vliv na finanční výkazy účetních jednotek, které vykazují pomocí mezinárodních účetních standardů. Toto pocítí především ty společnosti, které mají sjednány velké objemy leasingů operativního typu. Nově budou totiž mezi aktiva zařazeny i předměty operativního leasingu a mezi pasiva závazky z nich vyplývající. Dále bude účetní jednotka muset počítat s tím, že po čas pronájmu jí bude s velkou pravděpodobností klesat vlastní kapitál. Zapříčiněno to bude faktem, že rychlost odpisování je větší než tempo poklesu závazků.

Rada IASB, jež „posvětila“ tento nový standard, dává společnostem dotčeným změnou dostatek času, aby byla jejich příprava na aplikaci nových leasingových pravidel

³ MEZINÁRODNÍ ÚČETNÍ STANDARD IAS 17 - Leasingy. Dostupné z www.ucetni-portal.cz/stahnout/ias-17-cz_851.pdf

⁴ Účetní novinky Deloitte, dostupné z: <https://edu.deloitte.cz/cs/Content/Download/accounting-news-1604>

kvalitní. Avšak není z její strany překážek k tomu, aby bylo účetní jednotkou započato vykazování dle nového standardu dříve než až v roce 2019.

2.9.5 Zveřejňování informací o leasingu

Standard IAS 32, který se zabývá zveřejňováním a vykazováním, ukládá pronajímateli i nájemci povinnost zveřejnění určitých údajů spojených s leasingem. Tyto informace jsou podstatné nejen pro případné uživatele, ale také jsou nápomocny při stanovení finančních toků, které z tohoto způsobu financování plynou, či jsou v budoucnu očekávány.

Nájemce uvádí k rozvahovému dni následující:

- a) základní informace o uzavřených leasingových smlouvách (datum případného odkupu aktiva, smluvní omezení a další důležité klauzule),
- b) čistou účetní hodnotu aktiva či skupiny aktiv,
- c) časově rozlišené budoucí leasingové platby a
- d) další podmíněné skutečnosti.

Na pronajímatele jsou kladeny tyto požadavky na zveřejnění:

- a) stejně jako u nájemce jsou to základní informace o uzavřených leasingových smlouvách (datum případného prodeje aktiva, smluvní omezení a další důležité klauzule),
- b) časově rozlišené budoucí příjmy z leasingu,
- c) opravné položky vytvořené k pohledávkám s leasingem souvisejících,
- d) další podmíněné skutečnosti.

2.9.6 Finanční leasing dle IAS 17

Jelikož je operativní leasing dle české a mezinárodní úpravy v současnosti v podstatě nerozdílný, je třeba věnovat pozornost spíše leasingu finančnímu, který je dle IAS 17 specifický tím, že jsou zde popsána základní kritéria, za kterých je možno tento druh pronájmu identifikovat. Těmito kritérii dle stále platného znění IAS 17 jsou:

- a) *„převod vlastnictví na nájemce na konci nájemní smlouvy,*

- b) nájemce má opci na nákup aktiva za cenu, o níž se předpokládá, že bude podstatně nižší než fair value k datu možného využití opce, a je dostatečně jisté, že opce bude využita,*
- c) doba leasingu je podstatnou částí doby ekonomické životnosti aktiva, i když vlastnictví není převedeno,*
- d) na počátku leasingu je současná hodnota minimálních leasingových plateb rovná nebo větší než fair value pronajátého aktiva,*
- e) pronajatá aktiva jsou tak specifické povahy, že je může využívat pouze nájemce bez provedení větších úprav,*
- f) pokud nájemce smí zrušit leasing, ponese veškeré ztráty pronajímatele, které s tímto zrušením souvisejí.⁵“*

Mezi těmito kritérii se vyskytují dva velice důležité pojmy. Prvním je současná hodnota minimálních leasingových plateb. Minimální leasingové platby v podstatě lze definovat jako všechny platby po dobu trvání leasingu, které nájemce bude muset provést na účet pronajímatele. Převést na současnou hodnotu je lze pomocí implicitní úrokové sazby, kterou je vyjádřena míra diskontu. Při této míře je na počátku leasingu fair value (tržní hodnota) rovna současné hodnotě minimálních leasingových plateb.

2.9.7 Účtování finančního leasingu - pronajímatel

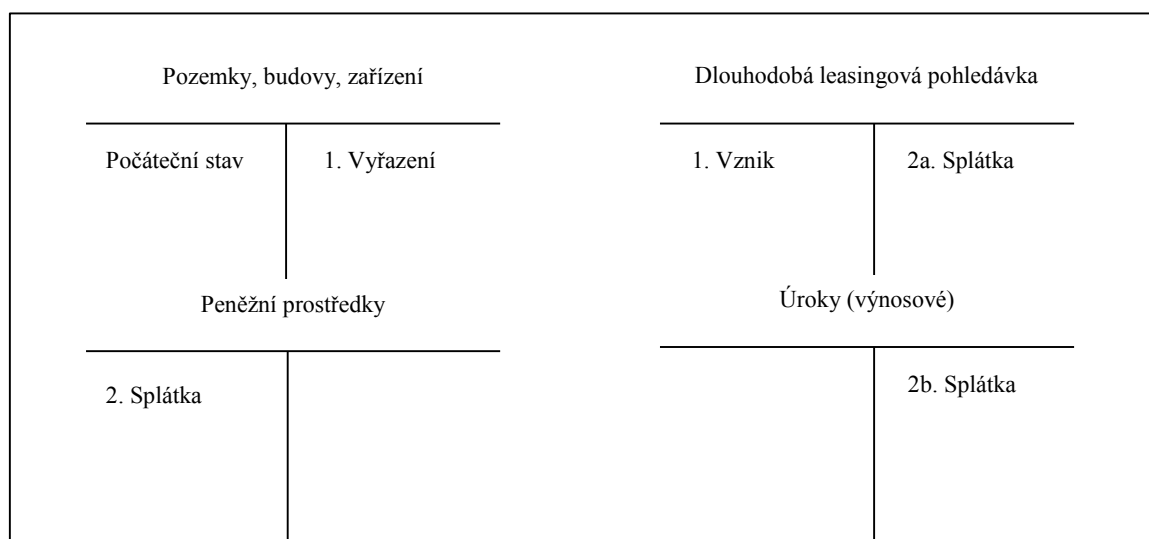
I když pronajímatel převádí majetková práva předmětu pronájmu na nájemce až po skončení trvání leasingu, účetně zde k přesunu dochází. Zde se dostáváme k jedné z naprosto zásadních odlišností v účtování o leasingu. Předmět leasingu je pronajímatelem vyřazen z evidence. Nebude o něm již nadále účtovat. Ale vykáže dlouhodobou leasingovou pohledávku právě vůči nájemci. V tuto chvíli nastává důležitá situace. Pronajímatel musí pohledávku evidovat v určité částce. Tento moment je nazýván prvotním uznáním. V rámci IAS 17 je hovořeno o tzv. čisté investici do leasingu. Tato částka je složena z 2 základních částí a to tzv. hrubé investice do leasingu, mezi kterou je řazen souhrn všech leasingových splátek po dobu trvání leasingu, zvýšených o tzv. nezaručenou zůstatkovou hodnotu aktiva. Jedná se o přibližnou hodnotu aktiva po uplynutí doby pronájmu, kterou za určitých okolností

⁵ Dlouhodobý majetek dle IFRS - praktikum. Dostupné z <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d29047v36246p1-dlouhodoby-majetek-podle-ifs-praktikum/>

dostane pronajímatel zpět v podobě aktiva, které je samozřejmě nájemcem využíváno a tedy i opotřebováváno.

Tím, že je pronajímatelovo aktivum, které je předmětem nájmu, předáno k užívání nájemci, je nutno jej dle IAS 17 vyřadit z účetní evidence. Což je na Obr. 2.5 uskutečněno v 1. kroku. Oproti tomuto pronajímateli vznikne dlouhodobá leasingová pohledávka. Přijatá leasingová platba je následně rozdělena na 2 části. Ta první sníží výši pohledávky, ta druhá nechá vzniknout výnosovým úrokům.

Obr. 2.5 Účtování finančního leasingu u pronajímatele (IFRS)

Avšak situace může nastat ještě jedna. Není již využívaná, přesto se o ní literatura zabývající se leasingem často zmiňuje. Jde o moment, kdy je hrubá investice do leasingu snížena o částku dosud nerealizovaných finančních výnosů (úroků). Nerudová a kol. (2009, str. 149) tvrdí o následném ocenění nerealizovaného finančního výnosu toto: *“Pro alokaci nerealizovaného výnosu by měl pronajímatel použít úrokovou míru, která mu zaručí neměnnou požadovanou výnosnost jeho nesplacené čisté investice. Velikost výnosového úroku v každém období leasingu je dána jako aktuální výše nesplacené čisté investice násobená touto úrokovou mírou.”* V průběhu trvání leasingu se pak nájemcovy leasingové splátky „starají“ o snižování pohledávky z leasingu a zároveň část z nich putuje do finančních výnosů, které je, stejně jako v české úpravě, nutno časově rozlišovat.

2.9.8 Účtování finančního leasingu - nájemce

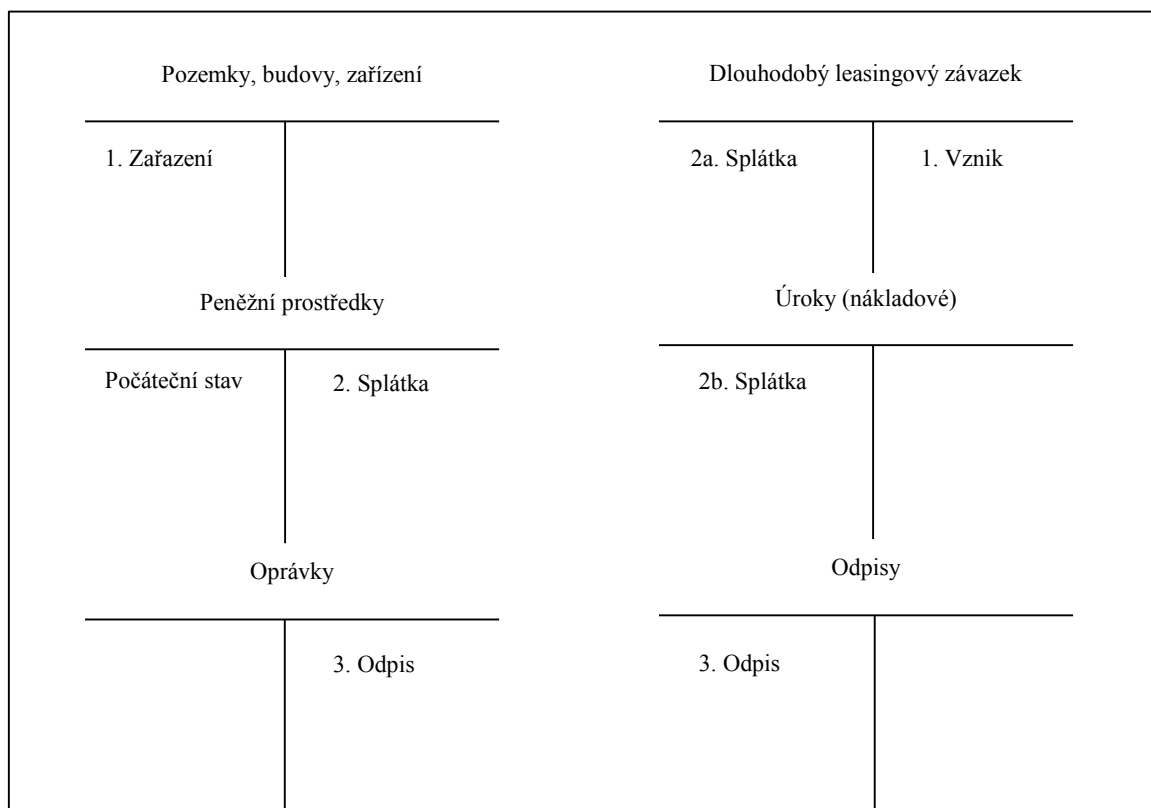
Pro nájemce je také důležitá situace označovaná jako tzv. prvotní uznání. Jedná se zde o to, že v momentě, kdy je nájemce oprávněn daný předmět pronájmu užívat (tedy ve chvíli, kdy začíná leasing), musí tento majetek zahrnout od účetnictví a to ve správně částce.

Vybírá mezi tzv. fair value, která je v rámci směrnic IFRS charakterizována jako „částka, za kterou může být aktivum směřeno nebo závazek uhrazen mezi znalými, ochotnými stranami v nespřízněné transakci“ a současnou hodnotou minimálních leasingových plateb. Ty symbolizují dohodnutou výši splátek případně zvýšenou o další dohodnuté částky. Podstatné je zde to, že nájemce vybírá nižší z těchto 2 částek.

Při samotné úhradě splátky pak i nájemce tuto splátku rozlišuje na 2 základní části, tedy jistinu a úroky. Splátka jistiny sníží vykazovaný leasingový závazek a splátka úroků navýší náklady. I zde je nutno respektovat zásadu věcné a časové souvislosti. Jelikož předmět pronájmu přechází plně pod správu nájemce, je také na něm, aby daný majetek odepisoval a to standartním způsobem, dle odpisového plánu. V Obr. 2.6, který zobrazuje účetní zachycení právě u nájemce, není zahrnut výpočet částek vztahujících se k leasingové splátce, ale pouze základní odlišnosti vztahující se k vykazování leasingu dle IAS 17.

Již v 1. bodě lze názorně spatřit tu elementární odlišnost oproti českému účetnictví, a to konkrétně situaci, kdy je pronajímáný majetek vykázán v aktivech nájemce. Oproti tomu je dán vznik dlouhodobého závazku. Splátky jsou později rozštěpeny, z nichž je jednou částí snižován právě tento dlouhodobý závazek a druhou zvyšován nákladový účet vztahující se k úrokům. Třetím úkonem, neméně podstatným, je odpisování pronajímaného majetku právě nájemcem. Samozřejmě je i dle mezinárodních účetních standardů po nájemci požadováno, aby náklady spjaté s leasingem správně časově rozlišoval a předešel tak možnému zkreslení účetní závěrky, potažmo výkazům s ní souvisejících.

Obr. 2.6 Účtování finančního leasingu u nájemce (IFRS)

3. Vliv na účetní závěrky

Tato kapitola je věnována vlivu leasingových operací na účetní závěrku. V první řadě jsou zde představeny skutečné leasingové operace provedené v průběhu účetního období níže uvedenou společností. Dále jsou tyto skutečnosti převedeny do podoby, v jaké by byly vykazovány dle standardu IAS 17. Následně jsou analyzovány rozdíly, které z důvodu odlišnosti účetních pojetí vznikají v účetní závěrce, konkrétně pak v rozvaze a výkazu zisku a ztráty.

3.1 Představení společnosti a leasingových smluv

Společnost Laik, s. r. o.⁶ je rodinný podnik střední velikosti, jenž provozuje velkoobchod a rozvážku květin a doplňků. Potřebuje k provádění své činnosti nákladní automobily, díky kterým je společnost schopna uspokojit potřeby svých zákazníků v rámci Moravskoslezského kraje a také svépomocně dovážet zboží ze zahraničí. S pořízováním právě těchto nákladních automobilů má společnost bohaté zkušenosti. Pro účely této práce jsou mi k dispozici dány údaje rozvahy společnosti, dále výkaz zisku a ztráty a základní údaje týkající se 2 leasingových smluv uzavřených během roku 2013. V této části práce pak jsou tyto základní informace dále rozšiřovány o vlastní výpočty.

V roce 2013, konkrétně v měsíci březnu, byla společností sjednána leasingová smlouva na nákladní vozidlo značky Iveco. V listopadu téhož roku započal leasing na tahač značky Volvo. Doba trvání obou těchto leasingů je 36 měsíců. Výše splátek nájemného za celou dobu předpokládaného trvání leasingů byla stanovena na 1 731 tis. Kč, 1. mimořádná splátka ve výši 20% z pořizovací ceny vč. DPH a odkupní cena ve výši 1% z pořizovací ceny vč. DPH. Tyto podmínky platí pro oba výše zmíněné předměty leasingu. Jedná se o leasingy finanční.

⁶ Společnost není fiktivní, pouze její název je pro účely práce pozměněn.

V Tab. 3.1 jsou představeny základní údaje nutné k další práci. Nejprve data k vozu Iveco:

Tab. 3.1 Iveco - leasingová smlouva⁷

Pořizovací cena vč. DPH	302 500 Kč
1. mimořádná splátka vč. DPH	60 500 Kč
Výše splátky – jistina vč. DPH	6 722 Kč
Výše splátky – finanční část vč. DPH	538 Kč
Výše splátky – pojištění, povinné ručení	1 076 Kč
Výše měsíční splátky celkem	8 336 Kč
Celková výše splátek na konci leasingu	360 604 Kč
Odkupní cena	3 025 Kč

V Tab. 3.2 také informace týkající se tahače Volvo:

Tab. 3.2 Volvo - leasingová smlouva

Pořizovací cena vč. DPH	1 149 500 Kč
Akontace vč. DPH	229 900 Kč
Výše splátky – jistina vč. DPH	25 544 Kč
Výše splátky – finanční část vč. DPH	2 043 Kč
Výše splátky – pojištění, povinné ručení	4 086 Kč
Výše měsíční splátky celkem	31 673 Kč
Celková výše splátek na konci leasingu	1 370 144 Kč
Odkupní cena	11 95 Kč

⁷ Veškeré výpočty jsou uvedeny v přílohách č. 1-4.

3.2 Účetní operace dle ČÚL

Cílem této praktičtější části práce je analyzovat vliv leasingových operací na výkazy účetní závěrky. Nejprve je však nutno uvést konkrétní reálný případ leasingové operace a jeho zaúčtování, a to z důvodu názorné ukázky rozdílnosti přístupů jak českého, tak mezinárodního účetnictví z pohledu nájemce. Toto dopomůže utvořit si představu o tom, jakou část celkové hodnoty daného účtu ke konci účetního období představují právě operace s leasingem spojené. V teoretické části práce bylo účtování předvedeno teoreticky, nyní je třeba převést tuto teorii do praxe. Pro zachování co největší autentičnosti bude počítáno s oběma leasingy, které byly v daném účetním období sjednány.

Aby bylo možno analyzovat účetní závěrku za účetní období roku 2013, je žádoucí nejprve zanést do účetnictví všechny účetní případy, které s daným obdobím souvisejí. Je známo, že společnost pořídila na leasing nákladní vůz Iveco, a to v březnu roku 2013. Stanovme konkrétní datum na 18. březen. K tomuto datu je společností uhrazena akontace, jakož i 1. řádná splátka. Nutnou záležitostí, kterou je třeba vyřešit je rozpouštění 1. mimořádné splátky (akontace) do nákladů období, s kterým věcně a časově souvisí. U leasingu nákladního vozu Iveco to bude v 1. roce pronájmu 16 805,55 Kč. V následující tabulce je uveden vzorec pro výpočet poměrné části mimořádné splátky, která připadá na 1 měsíc.

$$\text{Poměrná část mim. splátky} = \frac{\text{akontace celkem}}{\text{doba trvání leasingu v měsících}} \quad (3.1)$$

Následující Tab. 3.3 ukazuje, jaké účetní operace jsou v souvislosti s leasingem provedeny v českém účetnictví v roce 2013 u vozu Iveco:

Tab. 3.3 Iveco - české účetnictví

Popis účetní operace (rok 2013)	Částka	MD	Dal
Přijatá faktura – 1. mimořádná splátka	60 500 Kč	381	321
Úhrada 1. mimořádné splátky	60 500 Kč	321	221
Přijaté faktury – řádné splátky (celkem 10)	83 360 Kč	518	321
Úhrada řádných splátek (celkem 10)	83 360 Kč	321	221
Rozpuštění části mimořádné splátky do nákladů	16 805,55 Kč	518	381

Následující Tab. 3.4 ukazuje účetní operace spojené s tahačem Volvo:

Tab. 3.4 Volvo - české účetnictví

Popis účetní operace (rok 2013)	Částka	MD	Dal
Přijatá faktura – 1. mimořádná splátka	229 900 Kč	381	321
Úhrada 1. mimořádné splátky	229 900 Kč	321	221
Přijaté faktury – řádné splátky (celkem 2)	63 346 Kč	518	321
Úhrada řádných splátek (celkem 2)	63 346 Kč	321	221
Rozpuštění části mimořádné splátky do nákladů	12 772,22 Kč	518	381

3.3 Účetní operace dle IFRS

Jak je známo, účetnictví dle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví, konkrétně standardu IAS 17, se v otázce leasingů velmi neshoduje s tím českým. Několikrát již byla zmíněna otázka zařazení předmětu leasingu mezi aktiva nájemce. V praxi tak nájemci vystává otázka správného ocenění pořizovaného majetku, leasingového závazku a v neposlední řadě je na nájemci výpočet odpisů.

Absolutně nejpodstatnější disciplínou je výpočet implicitní úrokové míry, pokud není známa. Tato diskontní míra je taková hodnota, při níž se současná hodnota minimálních leasingových plateb rovná fair value předmětu leasingu. Ta byla v tomto případě stanovena pomocí MS Excel, konkrétně příkazem „Hledání řešení“. Jelikož jsou obě leasingové smlouvy postaveny na stejných podmínkách, výsledkem u obou vozidel je roční úroková sazba 6,11%.⁸

Další výpočet, s kterým se musí nájemce vypořádat, jsou odpisy. Délka životnosti obou pořizovaných vozidel byla stanovena na 5 let. Měsíční účetní odpis je stanoven dle následujícího vzorce:

$$\text{Měsíční odpis} = \frac{\text{Fair value}}{\text{Počet měsíců odpisování}} \quad (3.2)$$

⁸ Veškeré výpočty jsou uvedeny v přílohách č. 1-4.

Následující Tab. 3.5 ukazuje, jaké účetní operace by byly v souvislosti s leasingem provedeny dle IAS 17 v roce 2013. Jak lze vidět, je leasingová splátka v tomto případě rozdělena na 3 části, jimiž jsou snížení dlouhodobého závazku, úrok a pojistné.

Tab. 3.5 Iveco - IAS 17

Popis účetní operace (rok 2013)	Částka	MD	Dal
Zařazení vozidla do užívání	302 500 Kč	DHM	Dlouhodobý závazek
Úhrada splátek (snížení dlouhodobého závazku)	123 475 Kč	Dlouhodobý závazek	Bankovní účet
Úhrada splátek (nákladové úroky)	9 625 Kč	Náklady - úroky	Bankovní účet
Úhrada splátek (pojistné)	10 760 Kč	Náklady – pojistné	Bankovní účet
Odpis (10 měsíců)	84 028 Kč	Náklady – odpisy	Oprávkový k DHM

Nyní je nutno připojit i údaje týkající se tahače Volvo (viz Tab. 3.6):

Tab. 3.6 Volvo - IAS 17

Popis účetní operace (rok 2013)	Částka	MD	Dal
Zařazení vozidla do užívání	1 149 500 Kč	DHM	Dlouhodobý závazek
Úhrada splátek (snížení dlouhodobého závazku)	280 537 Kč	Dlouhodobý závazek	Bankovní účet
Úhrada splátek (nákladové úroky)	4 537 Kč	Náklady - úroky	Bankovní účet
Úhrada splátek (pojistné)	8 172 Kč	Náklady – pojistné	Bankovní účet
Odpis (2 měsíce)	63 861 Kč	Náklady – odpisy	Oprávkový k DHM

3.4 Rozdíly v účetní závěrce

Jaké jsou základní rozdíly v pojetí leasingu oběma propíranými systémy, bylo již dříve zmíněno. Nyní je třeba zjistit, jaký efekt přinesou tyto odlišnosti do rozvahy či výsledovky. Samozřejmě je naprosto zřejmé, že se tyto účetní výkazy budou v jistých ohledech lišit.

Nejprve je proveden součet všech operací provedených v souvislosti s danými leasingovými případy v roce 2013, a to jak dle české účetní legislativy, tak mezinárodních standardů. V tabulce jsou uvedeny konečné stavy účtů, které byly v souvislosti s leasingem v roce 2013 použity, a tudíž budou hrát roli při sestavení účetních výkazů při uzavírání účetních knih.

Konečné stavy účtů rozvahy v českém účetnictví jsou následující (viz Tab. 3.7):

Tab. 3.7 Konečné stavy účtů rozvahy - české účetnictví

Účet	MD	Dal	Konečný stav
381 – Náklady příštích období	290 400 Kč	29 578 Kč	260 822 Kč
321 - Závazky	437 106 Kč	437 106 Kč	0 Kč
221 – Bankovní účet	0 Kč ⁹	437 106 Kč	- 437 106 Kč
431 – Výsledek hospodaření	176 284 Kč	0 Kč	- 176 284 Kč

Po aplikaci pravidel standardu IAS 17 vypadají konečné stavy účtů následovně (viz Tab. 3.8):

Tab. 3.8 Konečné stavy účtů rozvahy – IAS 17

Účet	MD	Dal	Konečný stav
Dlouhodobý hmotný majetek	1 452 000 Kč	0 Kč	1 452 000 Kč
Oprávkky	0 Kč	147 889 Kč	-147 889 Kč
Závazky	404 012 Kč	1 452 000 Kč	1 047 988 Kč
Bankovní účet	0 Kč	437 106 Kč	- 437 106 Kč
Výsledek hospodaření	180 983 Kč	0 Kč	-180 983 Kč

⁹ Reálně samozřejmě bankovní účet není 0Kč. Pro názornost tohoto příkladu však byl zvolen nulový počáteční stav.

Jak lze z tabulek vyčíst, je v rámci vykazování dle standardu IAS 17 použito vícero účtů, samozřejmě v důsledku zařazení vozidel mezi aktiva nájemce. Oproti českému účetnictví byly tedy navíc použity účty hmotného dlouhodobého majetku a oprávek. Naopak tuzemské účetnictví využívá účtů časového rozlišení, kdy konkrétně zde je užit aktivní rozvahový účet 381 – *Náklady příštích období*. Jak velí standard IAS 17, je při sestavení rozvahy nutno dále rozdělit položku závazků na krátkodobou a dlouhodobou část.

Nyní sestavme rozvahy, v nichž budou obsáhnuty pouze účty výše použité, a to z pohledu obou pojetí (viz Tab. 3.9).

Tab. 3.9 Porovnání rozvah (v tis. Kč)

Rozvaha dle českého účetnictví		Rozvaha při aplikaci IAS 17	
<i>Aktiva</i>	<i>Pasiva</i>	<i>Aktiva</i>	<i>Pasiva</i>
BÚ - 437	VH - 176	DHM 1 452	Kr. závazek 364
NPO 261		Oprávký - 148	Dl. závazek 684
		BÚ - 437	VH - 181
Σ - 176	Σ - 176	Σ 867	Σ 867

Jak lze z tabulek vyzorovat, rozdíly jsou patrné. Jedinou shodnou položkou je v tomto případě bankovní účet, což je logické, jelikož na výši plateb nemá účetnictví vliv. Podobná je zde i výše výsledku hospodaření, ovšem toto není nutnou podmínkou. Rozdíl v bilančních sumách obou pojetí je způsoben zařazením předmětu leasingu mezi aktiva nájemce a souvztažně také uznáním závazku, který je rozdělen na část krátkodobou a dlouhodobou.

Uživatel rozvahy pak zřetelně vidí velikost závazku a nemusí pátrat v příloze. To ho čeká v případě, že je rozvaha sestavena dle českých účetních pravidel. Zde je vidět jedno velké mínus právě českého účetnictví, kdy uživatel tohoto účetního výkazu, který nemá hlubší znalosti o účetní jednotce, si jen těžko dokáže představit, jaký dlouhodobý majetek pořizovaný pomocí finančního leasingu právě tato účetní jednotka používá ke svému podnikání.

V následující Tab. 3.10 je sestavena výsledovka vztahující se k účetnímu období 2013, kde byly v tomto případě opět pro názornost použity pouze účty týkající se leasingu.

Tab. 3.10 Porovnání výsledovek (v tis. Kč)

Výsledovka dle českého účetnictví		Výsledovka dle IFRS	
<i>Náklady</i>	<i>Výnosy</i>	<i>Náklady</i>	<i>Výnosy</i>
Služby 176		Úroky 14	
		Pojistné 19	
		Odpisy 148	
Σ 176		Σ 181	
Výsledek hospodaření = - 176		Výsledek hospodaření = -181	

I ve výsledovce lze nalézt rozpor mezi pojetími. V českém účetnictví je použit jediný nákladový účet, ten se týká služeb. Jsou v něm obsaženy všechny řádné splátky a společně s nimi i poměrná část splátky mimořádné. Kdežto pravidla vykazování dle mezinárodních účetních standardů stanovují, že snížení závazku není obsaženo v nákladech. Zde jsou pouze položky úroků a pojistného. Samozřejmě nelze opomenout odpisy, jakožto nákladovou položku vyjadřující opotřebení dlouhodobého majetku.

3.5 Vliv na konkrétní výkazy účetní závěrky

Účetními jednotkami jsou samozřejmě k rozvahovému dni sestavovány účetní závěrky komplexní, tedy takové, ve kterých jsou obsažena všechna relevantní účetní data tak, aby bylo co nejvěrněji zobrazeno hospodaření dané účetní jednotky. Povinnost sestavit účetní závěrku je dána i touto prací analyzované společnosti.

Jelikož došlo ke změnám v zákoně o účetnictví a účetní jednotky jsou od 1. 1. 2016 děleny podle určitých kritérií na mikro, malé, střední a velké, byla by zkoumaná společnost zařazena do skupiny středních podniků (překročení min. 2 z 3 stanovených kritérií). Takovému podniku je ze zákona dáno, aby sestavil účetní závěrku v plném rozsahu. Takováto účetní závěrka by měla obsahovat nejen rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu, ale nově také přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. Jelikož je však předmětem úvah této práce účetní závěrka sestavovaná za rok 2013, tedy

v době, kdy zvolená účetní jednotka nebyla povinna sestavovat přehled o peněžních tocích ani o změnách vlastního kapitálu, budou analyzovány pouze základní účetní výkazy, a to rozvaha a výkaz zisku a ztráty.

V předchozí kapitole bylo znázorněno, jak by vypadala rozvaha dané společnosti, pouze pokud by bylo uvažováno s leasingovými operacemi. Nyní je třeba zapojit všechny společnosti využívající účty a poukázat na roli leasingu a její vliv na skutečnou účetní závěrku.

3.5.1 Aktiva dle ČÚL

V rozvaze společnosti¹⁰, která je sestavována dle české účetní legislativy lze v přehledu aktiv vidět vyznačeny 2 účty, které byly leasingem přímo ovlivněny (zatím tedy neuvažujeme o součtových řádcích, s nimiž bude pracováno později). Je to účet *Účty v bankách* a *Náklady příštích období*. Doposud bylo účetní jednotkou uhrazeno na závazcích vyplývajících z leasingu 437 tis. Kč. Jak se lze z rozvahy dozvědět, účetní jednotka oplývá solidním peněžním obnosem a velkým objemem krátkodobých pohledávek, tudíž se nelze domnívat, že by v nejbližší době byla ohrožena její likvidita a s téměř stoprocentní jistotou bude schopna nadále splácet budoucí leasingové i jiné závazky. Bankovní účet by, samozřejmě, mohl být v tomto případě nahrazen např. účtem *Peníze*.

Zajímavější je zde rozhodně účet *Náklady příštích období*, jehož důležitost byla zdůrazněna v předešlých řádcích. Jeho celková výše k rozvahovému dni je 322 tis. Kč, z čehož 261 tis. Kč je spojeno s leasingem. Tedy celkem 81% z celkové výše účtu. Časové rozlišení z důvodu dodržení základních účetních principů je účetní jednotkou z hlediska leasingových operací bráno na zřetel.

3.5.2 Aktiva dle IAS 17

Nyní je nasnadě implementovat mezi aktiva myšlenku mezinárodního účetního standardu IAS 17. Jak se tedy změní velikosti jednotlivých účtů, skupin účtů a celková výše aktiv?

Již z předchozího textu jasně vyplývá, že by hodnota aktiv oproti účtování pomocí českých předpisů stoupla. V následujících řádcích je třeba zainteresované účty

¹⁰ Příloha č. 5

přetransformovat do podoby, jaká je vyžadována mezinárodní úpravou. Nelze jinak než začít tou základní odlišností, již je zaražení předmětu leasingu mezi aktiva nájemce a započítání odpisů. V Tab. 3.11 jsou vybrány dané účty či mezisoučtové řádky a jejich hodnoty přepočítány.

Tab. 3.11 Aplikace IAS 17 do aktiv (v tis. Kč)

Označení	Aktiva	Brutto	Korekce	Netto	Změna
	Aktiva celkem	145 355	33 485	111 870	1 043
B	Dlouhodobý majetek	35 361	-20 616	14 745	1 304
B. II	Dlouhodobý hmotný majetek	34 460	-19 830	14 630	1 304
3.	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	24 910	-17 592	7 318	1 304
D. I.	Časové rozlišení	61	0	61	-261
D. I. 1.	Náklady příštích období	61	0	61	-261

Je nutno si povšimnout především sloupce „Změna“, který reflektuje odlišná pojetí vykazování leasingových operací. S časovým rozlišením v tomto případě není uvažováno, tudíž byl proveden odečet operací s leasingem spojených. Podstatné je zde vykazování majetku. V kolonce vztahující se k samostatným movitým věcem je změna oproti českému pojetí plus 1 304 tis. Kč, což je nárůst o více než 21%, a to již není zanedbatelná částka. Na tomto vyjádření lze jasně spatřit, jak je české pojetí zkreslující, když účetní jednotkou k podnikání využívaný předmět není vykázan v rozvaze. Pro dokreslení představy lze přidat další procentuální vyjádření změn týkajících se zařazení předmětu leasingu do aktiv, a tedy u součtového řádku „Dlouhodobý hmotný majetek“ je to nárůst o 9,8%, u součtového řádku „Dlouhodobý majetek“ taktéž 9,8% a konečně u celkových aktiv lehký nárůst o necelé 1%. Tato, dá se říct minimální změna, je způsobena tím, že téměř 88% z celkových aktiv je účetní jednotkou drženo v podobě zásob.

3.5.3 Pasiva dle ČÚL

V rozvaze společnosti na straně pasiv¹¹ je opět vyznačen účet, který je přímo ovlivněn leasingovými operacemi. Jedná se zde o výsledek hospodaření běžného období. Jak lze vidět, je výsledek hospodaření za účetní rok 2013 zisk. Jak se na tomto zisku podílel leasing?

Příliš k růstu zisku „nedopomáhá“. Pouze jej snižuje, a to z toho důvodu, že jsou jednotlivé splátky, společně s poměrnou částí splátky mimořádné, považovány za nákladovou položku. V praxi samozřejmě daný předmět leasingu slouží k podnikatelským účelům, plnění podnikatelských cílů, tudíž by se dalo říct, že má svým způsobem podíl také na výnosech, které účetní jednotka vytvoří a vykáže. Ale rozhodně nejsou tyto výnosy k předmětu leasingu přímo přiřaditelné, tudíž je nelze jednoznačně pro toto dané aktivum vyčíslit, a tak je třeba zůstat pouze u jasně definovatelných a konkrétních hodnot, což, jak lze z účetních knih vyčíst, jsou náklady na leasingové splátky ve výši 176 tis. Kč.

Pokud by byla rozvaha sestavena jiná než řádná, tudíž k jinému momentu než je konečný rozvahový den daného účetního období, mohlo by se stát, že by byl leasing součástí účtu *Jiné závazky* mezi skupinou závazků krátkodobých. V tomto případě byla již poslední faktura zaplacená a další, vztahující se k leasingu, ještě není nájemcem přijata.

Co je na složení pasiv zajímavé a upoutává pozornost, je fakt, že je účetní jednotkou vykazován vysoký zisk minulých období, který nebyl rozdělen. Je to zřejmě z důvodu toho, že se zde jedná o rodinnou firmu, jejíž společníci nepociťují nutnost si vyplácet podíly na zisku ani vytvářet fondy, a tak ponechávají zisk nerozdělen. Je otázkou, zda je to dobré řešení. Toto však nemá přímý vliv na kurz této práce, pouze si tento fakt zasluhuje krátký komentář.

3.5.4 Pasiva dle IAS 17

Je nasnadě opět přiblížit, jaké změny by nastaly, kdyby došlo k zasazení osnov mezinárodního účetního standardu IAS 17 do české účetní legislativy. I v tomto případě by strana pasiv dostala některých významných dílčích změn.

¹¹ Příloha č. 6

Je jasné, na základě dodržení bilančního principu, že pokud stoupla celková hodnota aktiv, stoupne také celková hodnota pasiv tak, aby po součtu všech dílčích skupin účtu byla pasiva rovna aktivům. V následující Tab. 3.12 jsou, stejně jako v případě aktiv, účty či skupiny účtů postižené leasingovými operacemi přepočítány na hodnoty, které by měly v případě vykazování dle omílaného mezinárodního účetního standardu.

Tab. 3.12 Aplikace IAS 17 do pasiv

Označení	Aktiva	Stav	Změna
	Pasiva celkem	111 870	1 043
A	Vlastní kapitál	68 927	-5
A. V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	2 726	-5
B.	Cizí zdroje	41 751	1 048
B. II.	Dlouhodobé závazky	3 828	684
9.	Jiné závazky	3 828	684
B. III.	Krátkodobé závazky	19 114	364
11.	Jiné závazky	1 209	364

Markantní rozdílnost v pojetích je na tomto případě poznat hlavně v cizích zdrojích. Rozdělení závazků na část krátkodobou a dlouhodobou a především vůbec jejich vykazování v pasivech je odlišnost oproti užitým zvyklostem českého účetnictví. Nutno však opět dodat, že i u nás je možnost vykázat závazek již v prapočátku leasingu, avšak v praxi je této varianty málo využíváno a je stále centrem diskuzí. Pokud je naše pozornost zaměřena nejprve na dlouhodobý závazek, tak lze dojít k zjištění, že oproti původně užití rozvaze stouply o téměř 22%. Uživatel této části rozvahy by si tak na první pohled mohl utvořit představu o budoucích závazcích, jejichž doba splatnosti je delší než 1 rok. Naopak u krátkodobých závazků nelze spatřit tak velký rozdíl, celkem se zde jedná o nárůst závazků o 2%.

3.5.5 Výkaz zisku a ztráty dle ČÚL

Dalším nutně sestavovaným účetním výkazem je výkaz zisku a ztráty (výsledovka). Zde jsou porovnávány vynaložené náklady a dosažené výnosy za dané účetní

období, tudíž se jedná o výkaz tokového charakteru. Konečným zjištěním výsledovky je výsledek hospodaření za dané účetní období, potažmo přiblížení finanční výkonosti účetní jednotky.

Jak je jasné z předchozího textu, obě zkoumaná účetní pojetí leasingu přímo zasahují do tohoto výkazu. Nejdříve je třeba se blíže podívat na skutečný výkaz zisku a ztráty a vyčíslit, do jaké míry jej leasingové operace zasáhly.

Ve výkazu zisku a ztráty naší společnosti¹² jsou vyznačeny 2 přímo ovlivněné položky, které je třeba zmínit. První je položka nazvaná „Služby“, ve které jsou obsaženy leasingové splátky, konkrétně v celkové hodnotě 176 tis. Kč. Těchto nákladových 176 tis. Kč pak vstupuje do provozního výsledku hospodaření, který je nedílnou součástí konečného výsledku za účetní období.

Nutno dodat, že v tomto konkrétním případě tvoří náklady spojené s leasingem pouhé 1% z celkových nákladů na služby kumulovaných v účtové skupině 51 *Služby*. Je to dáno velikostí účetní jednotky a její podnikatelskou činností, kdy nejenom že zprostředkovává přepravu zboží sama, ale také jsou jí najímáni externí přepravci. A právě náklady na zajištění těchto externích přepravních služeb nejvíce vstupují do účtové skupiny služeb.

3.5.6 Výkaz zisku a ztráty dle IAS 17

Pokud je českou účetní legislativou využíván pouze jediný účet výkazu zisku a ztráty, konkrétně nákladový účet vztahující se ke službám, mezinárodní účetní legislativou je dána možnost využití vícero položek. Zásadní je zapojení odpisů či rozlišení nákladových úroků, jakožto součástí finančních nákladů. Tudíž si lze domyslet, že bude ovlivněn nejen provozní výsledek hospodaření, ale také ten finanční.

Jako v případě rozvahy, tak i tentokrát je nutno zjistit rozdíly, které jsou nám dány aplikací odlišných účetních pojetí. A změny budou razantní. Především ve skladbě položek výkazu zisku a ztráty.

¹² Příloha č. 7 a č. 8

Tab. 3.13 Aplikace IAS 17 do výsledovky

Označení	Text	Stav	Změna
B.	Výkonová spotřeba	24 049	-176
2.	Služby	14 763	-176
+	Přidaná hodnota	42 423	-176
E.	Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	4 373	148
H.	Ostatní provozní náklady (pojistné)	2 281	19
*	Provozní výsledek hospodaření	6 827	9
N.	Nákladové úroky	352	14
*	Finanční výsledek hospodaření	-2 051	-14
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost ¹³	2 826	-5

Z Tab. 3.13 výše lze jednoznačně vyčíslit tu rozdílnost v pojetí mezinárodního účetního standardu zabývajícího se leasingy. Do nákladů na služby nepřechází žádná hodnota, tudíž zde byl proveden odečet částek týkajících se tuzemského pojetí. Naopak jsou zde již zahrnuty odpisy, a to v nezanedbatelné hodnotě 148 tis. Kč, čímž je způsoben nárůst této položky o 3,5%. Náklady na pojistné byly taktéž rozpoznány a zařazeny mezi ostatní náklady provozního charakteru. Jak lze vidět, odečtem nákladů, jak jsou pojaty českou legislativou a přičtením nákladů z hlediska mezinárodního, je provozní výsledek hospodaření navýšen o 9 tis. Kč. Finanční výsledek hospodaření je ztráta. Tu ještě více prohloubí přičtení nákladových úroků vzniklých z leasingu. Jedná se o nárůst této položky o více než 4%. Celkový výsledek hospodaření za běžnou činnost se pak nijak razantně nemění, sníží se o „pouhých“ 5 tis. Kč.

3.6 Shrnutí vlivu leasingu na účetní závěrku

Pomocí konkrétních případů leasingových operací bylo v této kapitole dokázáno, že rozdílná pojetí v účtování a vykazování leasingových operací jsou vlivným hybatelem položek účetní závěrky. Pokud bychom přesunuli pozornost do dalších období, zjistili

¹³ Tato položka nemusí být úplně přesná, jelikož v těchto výpočtech není uvažováno o novém přepočtu daňové povinnosti, a to z důvodu nedostatku potřebných informací. Předpoklad je však takový, že daňová povinnost by nebyla nijak výrazněji ovlivněna.

bychom, že je tento vliv neutuchající a rozdílná pojetí jsou více a více znát v účetnictví společnosti.

Odlišnosti lze nejvíce vyzorovat v rozdílných úbytcích aktiv, kdy z pohledu českého účetnictví je tendence snižování účtu časové rozlišeností z důvodu rozpouštění mimořádné splátky. A samozřejmě také úbytků finančních prostředků z důvodu splátek, což je ovšem shodné pro obě pojetí. Z hlediska mezinárodně-účetního budou hrát roli odpisy.

Na straně pasiv je a bude znát tempo odpisování. To je větší než tempo snižování závazků. Důvodem nižšího poklesu objemu snižovaných závazků jsou leasingové splátky, které jsou sice hrazeny, ale na druhou stranu jsou načítány úroky. Velikost vlastního kapitálu tedy bude klesat rychleji než velikost kapitálu cizího. Samozřejmě toto vše je součástí účtování dle IAS 17. Dle českých účetních předpisů je leasingovými operacemi na straně pasiv ovlivněn pouze výsledek hospodaření, cizí zdroje v podobě závazků z leasingu jsou ovlivněny pouze v případě, byla-li by přijatá faktura z titulu leasingu v době sestavení účetní závěrky neuhrazena.

Hybatelem u výkazu zisku a ztráty v těchto i příštích letech je velikost odpisů a úroků z leasingových splátek. Jak bylo zmíněno v teoretické kapitole této práce, také výkaz cash-flow je leasingem ovlivněn. V návaznosti na to budou jistě leasingové operace účinné i na ukazatele finanční výkonnosti účetní jednotky. Důkazem budiž následující kapitola.

4. Analýza dopadů na finanční ukazatele

Samotná účetní závěrka, skládající se z účetních výkazů, může leccos napovědět či naznačit v souvislosti s hospodařením účetní jednotky, avšak až důkladná analýza těchto výkazů a jejich částí poskytuje jasné a konkrétní odpovědi na otázky týkající se její finanční výkonnosti. Takováto analýza nese přídomek „finanční“ a je v praxi hojně využívána.

4.1 Pojem finanční analýza

Finanční analýzu lze dle Růčkové (2011) definovat jako systematický rozbor dat. Tato data lze získat z různých interních, ale také externích zdrojů. Z těch interních pak především z účetních výkazů či informací vedoucích pracovníků, z externích zdrojů nejvíce ze zpráv nezávislých finančních analytiků.

Daná finanční analýza je složena z několika bodů, které na sebe navazují a které je nutno dodržet. Toto ve své podstatě tvrdí i Grünwald a Holečková (2010) a dodávají, že výběr ukazatelů je tím základním stavebním kamenem pro správné provedení následných úkonů, jimiž je porovnání výsledků analýzy s čísly zaznamenanými v předešlých letech či v rámci konkurenčního prostředí. Důkladným studiem výsledků jsou pak snáze dohledatelná případná slabší místa v hospodaření.

Cílů takovéto analýzy může být několik. Není jím pouze stanovení míry výkonnosti dané účetní jednotky, ale také odhalení slabín a zjištění jejích silných stránek. Dále pak výsledky finanční analýzy slouží k zefektivnění řízení. Tudíž lze vydedukovat, že informace, které finanční analýza ve výsledku nabídne, budou využity především vrcholovým vedením společnosti k přípravě finančního plánu. Samozřejmě může sloužit i subjektům externím, a to např. bankám, potencionálním investorům či věřitelům společnosti, atd.

4.2 Ukazatele finanční analýzy

K dosažení stanoveného cíle, tedy k provedení finanční analýzy, byly vybrány vyhovující ukazatele. V rámci této práce bude hovořeno o ukazatelích poměrových. Tyto ukazatele jsou považovány za jakési základní, nezbytné, dostatečně průkazné a směrodatné nástroje takovéto analýzy. Jsou vyjádřením vztahu mezi určitými položkami účetních výkazů.

Výše zmíněná Růčková (2011), jakožto i spousta jejích kolegů, kteří se zabývají financemi, potažmo finanční analýzou, uvádí tyto základní skupiny poměrových ukazatelů:

- a) ukazatele rentability,
- b) ukazatele likvidity,
- c) ukazatele aktivity,
- d) ukazatele zadluženosti,
- e) ukazatele kapitálového trhu.

S většinou z těchto skupin bude dále pracováno ve spojení s leasingovými operacemi. Vynechána bude pouze skupina ukazatelů kapitálového trhu, jelikož zde není jasně vysledovatelná a přímá souvislost s leasingovými operacemi. Pro úplnost však bylo nutné tuto skupinu do výčtu uvést. Jednotlivé vzorce pro výpočet daného ukazatele a následná analýza výsledků budou uvedeny a provedeny v následujících odstavcích.

4.3 Finanční analýza a leasing

Jak již bylo zmíněno v předcházející kapitole, leasingové operace mají vliv na účetní závěrku účetní jednotky. Přeneseně jsou tedy hybatelem i některých poměrových ukazatelů finanční analýzy. Propírané účetní varianty vykazování leasingu budou hrát roli ve velikosti daných ukazatelů, a to právě z důvodů zásadních odlišností v účtování operací spjatých s leasingem.

Z 5 z výše uvedených základních skupin poměrových ukazatelů je nejprve nutno upozornit na ty, na které budou mít leasingové operace významnější vliv. Rozhodně se v tomto případě dá hovořit o ukazatelích rentability, u kterých je pracováno se ziskem. Dále je možno zmínit se o vlivu leasingu na ukazatel míry zadluženosti. Některé skupiny ukazatelů jsou pak pod vlivem odlišného charakteru. V rámci českého účetnictví to budou ukazatele likvidity. Na tyto ukazatele má totiž vliv účtová skupina krátkodobých závazků. Jak již bylo řečeno, v rámci českého účetnictví jsou krátkodobé závazky vztahující se k leasingu uvedeny v příloze účetní závěrky, ne v rozvaze, jak je tomu v případě vykazování dle standardu IAS 17.

4.4 Ukazatele rentability

Jsou mnohdy považovány za nejdůležitější skupinu ukazatelů. Vyjadřují totiž ziskovost účetní jednotky. Zde samozřejmě platí pravidlo, které říká, že čím vyšší je ziskovost, tím lépe účetní jednotka hospodaří s dostupnými zdroji. Ukazatele rentability jsou nástrojem pro zhodnocení, jak kvalitně je účetní jednotkou využívána skupina vlastních a skupina cizích zdrojů.

Početně lze říci, že je poměřován zisk dosažený za dané období se zdroji, které byly k dosažení tohoto zisku zapotřebí. Je známo několik ukazatelů rentability. Pro účely následující části práce bude uvažováno s těmito:

- a) rentabilita vlastního kapitálu
- b) rentabilita aktiv,
- c) rentabilita celkových nákladů.

4.4.1 Rentabilita vlastního kapitálu

Tento ukazatel je obvykle znám pod zkratkou ROE (Return of equity). Je nástrojem pro určení, kolik čistého zisku je vytvořeno 1 korunou vloženého kapitálu. Vzorec pro výpočet rentability vlastního kapitálu je následující:

$$ROE = \frac{\text{Zisk po zdanění}}{\text{Vlastní kapitál}} \quad (4.1)$$

Do obecného vzorce je nyní třeba dosadit položky z účetní závěrky daného podniku. Jako první přijdou na řadu položky skutečné účetní závěrky, poté upravené o podmínky, které vznáší mezinárodní účetní standard IAS 17 a na závěr je ukazatel zbaven vlivu leasingových operací.

Výpočet ROE podle účetní závěrky sestavené dle ČÚL¹⁴:

$$ROE (\text{ČÚL}) = \frac{2\,831}{68\,932}$$

$$ROE (\text{ČÚL}) = 0,0411$$

¹⁴ Veškeré výpočty jsou zaokrouhleny na 4 desetinná místa.

Jak se na tomto ukazateli podílely leasingové operace? Jakožto nákladová položka snížily výsledek hospodaření o 176 tis. Kč. Toto bylo promítnuto jak do výsledovky, tak rozvahy.

Nyní je na řadě zjistit, jak se ukazatel ROE změní při aplikaci standardu IAS 17. Jak již bylo dříve spočteno, při účtování leasingu dle mezinárodních standardů došlo k drobné transformaci výsledku hospodaření, tudíž také vlastního kapitálu, a to konkrétně -5 tis. Kč. Následující výpočet je věnován právě této změně:

$$ROE (IAS 17) = \frac{2\,826}{68\,927}$$

$$ROE (IAS 17) = 0,041$$

V následujícím kroku je propočteno, jak by ukazatel rentability aktiv vypadal, kdyby účetní jednotka neprováděla žádné leasingové operace.

$$ROE (\text{ČÚL bez leasingu}) = \frac{3\,007}{69\,108}$$

$$ROE (\text{ČÚL bez leasingu}) = 0,0435$$

Vložený kapitál by tedy byl více ziskový, kdyby účetní jednotka neprovedla leasingové operace. Majetek pořízený leasingem je sice nápomocen při tvorbě zisku, avšak výnosy nelze jednoznačně k danému majetku přiřadit. Což je hlavním důvodem, proč je výsledek pro leasing mírně nepříznivý.

4.4.2 Rentabilita aktiv

Další z ukazatelů sloužící k výpočtu rentability. Je pro něj užívána zkratka ROA (Return of assets). Je indikátorem ziskovosti aktiv. Dává představu o tom, jak efektivně účetní jednotka využívá svůj majetek ke generování zisku. Vzorec pro výpočet rentability aktiv je následující:

$$ROA = \frac{\text{Zisk před zdaněním a úroky}}{\text{Aktiva celkem (netto)}} \quad (4.2)$$

Opět jsou nejprve do vzorce dosazeny hodnoty z účetní závěrky sestavené dle norem českého účetnictví. V dalším kroku je toto změněno, jelikož jsou zde aplikována pravidla mezinárodního účetnictví týkající se leasingu. Na závěr jsou znovu dosazované veličiny očištěny o leasingové operace.

Ukazatel rentability aktiv čerpající data z účetní závěrky sestavené dle ČÚL je následující:

$$ROA (\text{ČÚL}) = \frac{4\,781}{110\,827}$$

$$ROA (\text{ČÚL}) = 0,0431$$

Je třeba zanalyzovat, jakou měrou se na velikosti ukazatele podílel leasing. O zisku bylo hovořeno u výpočtu rentability vlastního kapitálu. Na aktivech je podíl leasingu již výraznější. Splátkami je snížen zůstatek na běžném účtu o 437 tis. Kč. Dále je účetní jednotkou nutno časově rozlišit náklady spjaté s mimořádnou splátkou, konkrétně se jedná navýšení o 261 tis. Kč.

Takto bude vypadat vzorec upraven dle norem standardu IAS 17:

$$ROA (IAS\ 17) = \frac{4\,776}{111\,870}$$

$$ROA (IAS\ 17) = 0,0427$$

O podobě výsledku rozhoduje především vykazání předmětů leasingu v aktivech účetní jednotky. Jelikož jsou aktiva vykazána ve větším objemu, rentabilita je nižší. Účetní jednotka by ke zvýšení ukazatele potřebovala buďto zvýšit zisk, nebo snížit držená aktiva.

Na závěr jsou položky nutné k výpočtu rentability aktiv očištěny o operace spojené s leasingem. Konkrétně je zde účetní zisk před zdaněním navýšen o 176 tis. Kč. Konečný stav na bankovním účtu je taktéž navýšen, a to o 437 tis. Kč. Pouze účet nákladů příštích období je v tomto případě nutno snížit o 261 tis. Kč. Výpočet bude mít následující podobu:

$$ROA (\text{ČÚL bez leasingu}) = \frac{4\,957}{111\,003}$$

$$ROA (\text{ČÚL bez leasingu}) = 0,0447$$

Ziskovost je nejvyšší, pokud by se o leasingu neúčtovalo. Způsobila to především nepřítomnost nákladů vznikajících právě z titulu leasingu.

4.4.3 Rentabilita celkových nákladů

Tento ukazatel je vhodný především pro mezipodnikové srovnání. Je vyjádřením poměru mezi ziskem účetní jednotky a celkovými náklady, které byly na dosažení daného zisku vynaloženy. Pro rentabilitu celkových nákladů je používána zkratka ROC (Return of costs). Interpretací výsledku tedy je, kolik korun zisku je vytvořeno 1 korunou nákladů. Takto je sestaven vzorec pro výpočet:

$$ROC = \frac{\text{Zisk po zdanění}}{\text{Náklady celkem}} \quad (4.3)$$

Jak již velí kolorit předchozích kapitol týkajících se ukazatelů rentability, i zde je početní část započata pomocí dat z účetní závěrky sestavené dle ČÚL, poté je aplikován mezinárodní účetní standard IAS 17 a tradičně na závěr je představeno, jaké rentability by bylo dosaženo v případě nepřítomnosti leasingových operací.

Ukazatel rentability celkových nákladů vypadá takto:

$$ROC (\text{ČÚL}) = \frac{2\,831}{274\,108}$$

$$ROC (\text{ČÚL}) = 0,0103$$

Leasingové operace jsou samozřejmě součástí jak zisku po zdanění, o kterém již byla řeč, ale také celkových nákladů.

Nyní je pozornost přesunuta na mezinárodní účetní standard. Výpočet rentability pak je následující:

$$ROC (\text{IAS 17}) = \frac{2\,826}{274\,103}$$

$$ROC (\text{IAS 17}) = 0,0103$$

Změny jsou oproti české účetní legislativě minimální, tudíž i ukazatel rentability je po zaokrouhlení totožný. Způsobuje to změna obou položek vzorce o pouhých 5 tis. Kč.

Jak lze vytušit, rentabilita celkových nákladů by se mohla lišit od předchozích v případě nezapočítání leasingu ve výpočtu. Ostatně to lze posoudit v tomto následném výpočtu:

$$ROC (\text{ČÚL bez leasingu}) = \frac{3\,007}{273\,932}$$

$$ROC (\text{ČÚL bez leasingu}) = 0,0101$$

Oproti oběma předcházejícím ukazatelům rentability je tento výsledek odlišný. V minulých případech byla rentabilita při nezapočtení leasingových operací jasně nejvyšší. Tentokrát však došlo ke snížení celkových nákladů z důvodu nepřítomnosti nákladů s leasingem spjatých. Není to však nechtěný efekt. Naopak se dá říct, že společností je zisk tvořen levněji. Rozhodně je žádoucí, aby bylo v tomto trendu pokračováno i v budoucnu.

4.5 Ukazatel běžné likvidity

Ukazatele likvidity jsou nástrojem finanční analýzy pro stanovení, zda je účetní jednotka schopna splnit svůj závazek v daném čase a v určené výši. Samozřejmě je známa existence vícero těchto ukazatelů, pro účely této práce je však vybrán pouze jediný, základní, a to ukazatel běžné likvidity. Jsou jím poměřována oběžná aktiva s krátkodobými závazky. Pokud je účetní jednotka „zdravá“, tudíž, je-li schopna plnit své závazky, měla by se výsledná hodnota pohybovat v rozmezí 1,5 – 2,5. Zde je z důvodu názornosti uveden vzorec pro výpočet právě běžné likvidity:

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (4.4)$$

Jak je již známo, mezi oběžná aktiva je řazen bankovní účet využívaný účetní jednotkou. V obou propíraných účetních variantách nelze v tomto nalézt rozdíl. Ten nastává až v otázce velikosti položky krátkodobých závazků.

Analýza stavu ukazatele likvidity s vlivem leasingu je obligátně započata výpočtem dle ČÚL. Vzorec vypadá následovně:

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{97\,054}{37\,559}$$

$$\text{Běžná likvidita} = 2,584$$

Jak lze spatřit, účetní jednotka je lehce nad horní hranicí, kdy je běžná likvidita považována za přijatelnou, tudíž by měla být na pozoru a sledovat vývoj tohoto ukazatele, případně přijmout určitá opatření, jako např. nevázat na skladech tolik zásob nebo upravit zdroje krytí právě oběžného majetku. V tomto případě lze říct, že leasing měl pozitivní roli, jelikož byl splátkami snížen stav bankovního účtu.

Pro druhou variantu, tedy s čísly vygenerovanými aplikací IAS 17 budou výpočty vypadat následovně:

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{97\,054}{37\,923}$$

$$\text{Běžná likvidita} = 2,5592$$

Pokud u ukazatelů rentability je výsledek příznivější pro české účetnictví, nyní se karta obrátila a blíže k ideálu má výsledek dle IAS 17. Důvod je prostý. Je jím již několikrát propírané rozlišení a především zveřejnění závazků z leasingu v rozvaze společnosti, která je nájemcem předmětu leasingu.

Pro dokreslení představ o vlivu leasingu na tento ukazatel je připojen výsledek, jakého je při výpočtech likvidity dosaženo, neuvažuje-li účetní jednotka o leasingu vůbec. Toto je znázorněno zde:

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{97\,491}{37\,559}$$

$$\text{Běžná likvidita} = 2,5957$$

Výsledku je dosaženo vůbec nejhoršího, nejvíce se odkloňujícího od ideálního rozmezí. Proč tomu tak je? Především nejsou „utraceny“ finanční prostředky na splátky leasingu. Tudíž jsou oběžná aktiva zaznamenána ve vyšším objemu. Krátkodobé závazky z leasingu zde vůbec neexistují. Jak již bylo doporučeno výše, v takovémto případě by se mělo vedení společnosti zamyslet a vymyslet řešení této situace, která sice ještě nehraničí s nějakou katastrofou, ovšem může být zdviženým prstem, který neradno ignorovat.

4.6 Ukazatele aktivity

Jsou odpovědí na otázku, jak je společností využíván majetek, který jí patří. Tedy, jsou-li vlastněná aktiva využita efektivně. Jsou sledovány 2 základní aspekty, a to obrat a doba obratu. Znalostí obratu lze stanovit efektivnost využití majetku, tedy kolikrát je daný majetek „protočen“ v tržbách. Výsledná hodnota ukazatele tedy znázorňuje počet obrátů za rok. Dobou obratu je zjištěn časový úsek, za který je daný obrat proveden, výsledek je tedy uváděn dnech.

Pro účely analýzy dopadu rozdílného účetního pojetí leasingu na tuto skupinu ukazatelů je vybrán ukazatel obratu stálých aktiv a ukazatel doba obratu stálých aktiv. Oba tyto ukazatele jsou zprostředkovatelem důkazu vlivu zařazení a na druhé straně nezařazení předmětu leasingu mezi aktiva účetní jednotky.

4.6.1 Obrat stálých aktiv

Tento ukazatel účinnosti využití hmotného dlouhodobého majetku je v praxi žádoucí porovnávat v čase. Pro účetní jednotku je důležité, aby byl tento ukazatel co možná nejvyšší. Je samozřejmě vhodné, aby byly výsledky zjištěné touto částí analýzy také porovnány s výsledky konkurence.

Obecný vzorec pro výpočet ukazatele obratu stálých aktiv je definován takto:

$$\text{Obrat stálých aktiv} = \frac{\text{Tržby celkem}}{\text{Stálá aktiva (netto)}} \quad (4.5)$$

Tentokrát není uvažováno s 3 možnostmi účtování leasingu jako v předešlých případech. Je to z důvodu absence momentu zařazení předmětu leasingu mezi aktiva účetní jednotky ze strany tuzemských účetních norem. Tudíž se jedná o jeden a ten samý výpočet.

Takto je modelován výpočet obratu stálých aktiv dle ČÚL:

$$\text{Obrat stálých aktiv (ČÚL)} = \frac{266\,093}{13\,326}$$

$$\text{Obrat stálých aktiv (ČÚL)} = 19,968$$

Jak již lze vytušit, ukazatel obratu stálých aktiv dle IAS 17 zaznamená odlišného výsledku. Takto je konstruován výpočet:

$$\text{Obrat stálých aktiv (IAS 17)} = \frac{266\,093}{14\,630}$$

$$\text{Obrat stálých aktiv (IAS 17)} = 18,1882$$

Nyní je nasnadě analyzovat výsledky, které přinesla obě rozdílná pojetí. Opět lze usoudit, že nezařazení majetku mezi aktiva má pozitivnější vliv na výsledná data. Stálá aktiva jsou totiž „protočena“ v tržbách vícekrát než při opačné variantě. Při srovnání dat, např. s konkurenční společností obdobné velikosti, kterou by čistě teoreticky bylo využíváno standardu IAS 17 (za předpokladu osvojení jejích principů ze strany ČÚL), by mohlo dojít ke značným rozdílům a nepřesné interpretaci ze strany stakeholderů.

4.6.2 Doba obratu stálých aktiv

Je znázorněním počtu dní v roce, po které trvá 1 obrat stálých aktiv. Opět je důležité srovnání jak v čase, tak především v oboru. Jak již bylo zjištěno při analýze ukazatele obratu, i zde je očekáván značný rozdíl mezi výsledky obou účetních pojetí leasingu.

Zde je uveden obecný vzorec pro výpočet doby obratu stálých aktiv:

$$\text{Doba obratu stálých aktiv} = \frac{\text{Stálá aktiva (netto)}}{\text{Tržby celkem}} \cdot 360 \quad (4.6)$$

Níže je vykreslen výpočet doby obratu stálých aktiv pod taktovkou ČÚL:

$$\text{Doba obratu stálých aktiv (ČÚL)} = \frac{13\,326}{266\,093} \cdot 360$$

$$\text{Doba obratu stálých aktiv (ČÚL)} = 18,0289$$

Nyní zbývá provést ilustraci, jak by ukazatel vypadal v případě mezinárodních účetních standardů.

$$\text{Doba obratu stálých aktiv (IAS 17)} = \frac{14\,630}{266\,093} \cdot 360$$

$$\text{Doba obratu stálých aktiv (IAS 17)} = 19,7931$$

Výsledek je očekávaný a spíše kontrolního charakteru. Je důkazem, že je doba obratu stálých aktiv při užití metod českého účetnictví při účtování leasingu kratší, tudíž i příznivější informací pro finanční analytiku společnosti. Užití metod dle IAS 17 by vedlo k prodloužení doby obratu, což není žádoucím jevem.

4.7 Míra celkové zadluženosti

Míra celkové zadluženosti je považována za velmi významný ukazatel. Je to z toho důvodu, že je vyjádřením jakési míry rizika věřitelů společnosti. Je samozřejmé, že čím vyšší je ukazatel, tím vyšší riziko to znamená pro věřitele. Vysoká míra rizika může způsobit, a v praxi často způsobuje, že je věřitelem požadován vyšší úrok, jakožto náhražka toho, že je z jeho strany podstupováno takovéto míře rizika. Je zde poměřován objem cizího kapitálu s celkovými aktivy společnosti. Tento ukazatel lze vyjádřit procentuálně a této možnosti je využito v následujících řádcích.

Zde je uveden vzorec pro výpočet míry celkové zadluženosti:

$$\text{Míra celkové zadluženosti} = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Aktiva celkem (netto)}} \cdot 100 \quad (4.7)$$

Leasingové operace jistě mají vliv na celkové zadlužení účetní jednotky. Zbývá jen vyčíslit, jak velký tento vliv je. České pojetí nebude mít, na rozdíl od mezinárodního, dopad na cizí kapitál, jelikož zde nejsou započteny leasingové závazky. Tudíž lze vytušit, že je opět dopátráno odlišných výsledků.

V následujícím výpočtu jsou brány v potaz data poskytnutá účetní závěrkou sestavenou dle ČÚL:

$$\text{Míra celkové zadluženosti (ČÚL)} = \frac{40\,703}{110\,827} \cdot 100$$

$$\text{Míra celkové zadluženosti (ČÚL)} = 36,7266$$

Hodnota cizího kapitálu i netto hodnoty aktiv se nyní změní. Může za to především zařazení předmětu leasingu do užívání a vykázání závazků z leasingu. Výpočet míry celkové zadluženosti se započtením požadavků standardu IAS 17 je následující:

$$\text{Míra celkové zadluženosti (IAS 17)} = \frac{41\,751}{111\,870} \cdot 100$$

$$\text{Míra celkové zadluženosti (IAS 17)} = 37,32$$

Celková zadluženost je vyšší, pokud je brán na vědomí standard IAS 17. Důvodů je možno najít vícero. Samozřejmě v první řadě je to výše zmíněné vykázání předmětu leasingu mezi aktivy nájemce a také jeho závazků z leasingu. Dále je nutno brát v potaz převýšení velikosti splacených závazků z leasingu nad výší opravek daného majetku.

Posledním výpočet je proveden bez vlivu leasingových operací. Je konstruován následovně:

$$\text{Míra celkové zadluženosti (ČÚL bez leasingu)} = \frac{40\,703}{111\,003} \cdot 100$$

$$\text{Míra celkové zadluženosti (ČÚL bez leasingu)} = 36,6684$$

Nepřekvapivě je míra zadluženosti bez započtení leasingových operací nejnižší. Ovšem neliší se tak výrazně, jak by se mohlo po předchozích zkušenostech zdát. Cizí zdroje nejsou navýšeny o závazek z leasingu, aktiva účetní jednotky nejsou spojeny s další majetkovou položkou. V porovnání s první variantou, tedy s leasingem dle ČÚL, hraje největší roli úbytek finančních prostředků z bankovního účtu z titulu úhrady leasingových splátek. Oproti pojetí mezinárodních standardů jsou hybatelem velikosti ukazatele stejné důvody jako u klasického českého pojetí leasingu.

4.8 Shrnutí vlivu leasingu na finanční ukazatele

To, že odlišné pojetí účtování leasingu je svým působením vlivné na ukazatele finanční analýzy, je z předchozích odstavců zřejmé. U některých ukazatelů byl tento vliv rozšířenější, u některých méně výrazný, přesto neoddiskutovatelný. Např. při stanovování obratu a doby obratu stálých aktiv je vidět rozdíl značnější. Důvodem je, že bylo pracováno s velikostně menšími účetními skupinami. Dá se říci, že s čím nižšími hodnotami účetních položek ovlivněných leasingem je uvažováno, tím zajímavěji vypadajících a především rozdílnějších výsledků bude dopátráno.

Pro dokreslení účinnosti leasingových operací na vybrané ukazatele finanční analýzy bylo počítáno také s variantou nepořizování majetku účetní jednotky formou leasingu. Jak je zřejmé, tato varianta dosáhla nejpříznivějších výsledků. Avšak za cenu toho, že aktivum nebylo vůbec pořízeno. Logicky tedy vyplynulo, že druhých nejlepších výsledků bylo dosaženo ČÚL, tedy tou variantou, kdy byl majetek pomocí leasingu pořízen, ale není účetně vykazován. Je však účtováno o leasingových splátkách, tudíž jakýsi dopad musel být nutně zaznamenán a vyčíslen. Nejméně žádoucích výsledků bylo dosaženo, když byl v účetnictví aplikován princip mezinárodního standardu IAS 17. Vykazování veškerých leasingových operací mělo za následek značnou změnu některých položek účetní závěrky, což lze také spatřit na výsledcích dosažených v předešlých odstavcích.

Na závěr této kapitoly je nutno poznamenat, že je žádoucí, aby účetní jednotka sledovala dané ukazatele v jejich postupném vývoji a aby zaznamenané výsledky byly porovnány také v rámci konkurenčního prostředí. Toto může dát náповědu a představu o hospodaření účetní jednotky jak interním, tak externím zájmovým skupinám.

5. Závěr

Problematika leasingu v rozdílnosti jeho účetního uchopení je rozhodně vděčné téma, které je tématem mnoha diskuzí na nejvyšší odborné úrovni. Rozhodně je na místě se této otázce věnovat, zvláště ze strany tvůrců českých účetních pravidel, jelikož i v jejich zájmu by mělo být přibližování tuzemského účetnictví tomu mezinárodnímu. Samozřejmě lze diskutovat, či pojetí je to lepší. Osobně se domnívám, že jím je to mezinárodní. Předmět leasingu jasně definovat a následně, pokud daná věc tuto definici splňuje, vykázat ji v účetnictví jeho uživatele. To je dle mého správná cesta k docílení co nejvěrnějšího zobrazení účetní závěrky. Cesta k odstranění rozdílů ze strany českého účetnictví může být obtížná, přesto si troufám tvrdit, že to minimálně za pokus stojí.

V úvodu této práce bylo stanoveno několik dílčích cílů k dosažení komplexní představy o důležitosti a vlivu odlišných účetních pojetí leasingu. Prvním z nich byla definice rozdílů v účtování. Vykázání pronajatého předmětu leasingu v rozvaze nájemce a vykázání a rozlišení závazků z leasingu v rozvaze dle doby splatnosti, takto byly stanoveny nejpodstatnější rozdílnosti. Česká účetní legislativa stanovuje, že nájemce předmětu leasingu jej a závazky z něj vyplývající uvádí v příloze k účetní závěrce. Naopak dle propíraného IAS 17 jsou tyto položky vykázány přímo v rozvaze. Odlišnosti byly nalezeny také v prostředí nákladů z leasingu vyplývajících. Pokud je českou variantou nájemcem využíván pouze jediný nákladový účet (za předpokladu neexistence doplňkových služeb), u mezinárodního pojetí je nutno užít jich vícero, a tak rozlišit a specifikovat jednotlivé části leasingové splátky.

Další otázkou bylo, zda a případně jaký má odlišné pojetí leasingu dopad na výkazy účetní závěrky, kterými jsou rozvaha a výkaz zisku a ztráty. K názornosti a průkaznosti byla použita účetní závěrka reálné společnosti, včetně základních údajů o jejím leasingovém obchodování v účetním období, upravených o vlastní výpočty. Tato společnost sestavuje účetní závěrku v souladu s českými účetními předpisy. Na výkazy této závěrky byl aplikován standard IAS 17. Bylo zjištěno, že v rámci mezinárodního účetního uchopení leasingu vzniká situace, kdy je výrazně navýšen stav dlouhodobého majetku a cizích zdrojů v rozvaze účetní jednotky, čímž dochází k výrazným rozdílům a zkreslení představ o majetkové situaci společnosti. Neviditelnost leasingových závazků přímo v rozvaze dle ČÚL může vést k mylným představám o zadlužení společnosti. Také celkový výsledek hospodaření je odlišným pojetím ovlivněn. A to nejen provozní výsledek hospodaření, jak je tomu i u českého pojetí, ale také ten finanční, a to z důvodu rozlišování úrokové části leasingové

splátky. V rámci demonstrace síly vlivu leasingových operací byla sestavena modelová rozvaha a výkaz zisku a ztráty obsahující pouze a jen právě tyto leasingové operace. Bylo zjištěno, že zatímco působení přednosti formy před obsahem způsobuje záporné hodnoty ve výkazech, tak přednost obsahu před formou má naprosto opačné důsledky.

Cílem této práce bylo také analyzovat dopad různosti obou pojetí na vybrané ukazatele finanční analýzy. K analýze byly vybrány ukazatele rentability, likvidity, aktivity a zadluženosti. Celkově lze s přehledem tvrdit, že účtování dle českých účetních pravidel znamená také lepší výsledky těchto ukazatelů. Důvodem je především menší výše majetkových položek rozvahy nutných k stanovení ukazatelů, které mají rozhodující vliv na výslednou hodnotu. U ukazatelů rentability rozdílnost výsledků způsobuje výše výsledku hospodaření. Ten je ve sledovaném účetním období vyšší u českého účetnictví, jelikož jím není vykázán tak velký poměr nákladů. U mezinárodního pojetí je vyšší hodnota nákladů snižující zisk způsobena především nutností odpisování předmětu leasingu. Vykázáním krátkodobých závazků, jak káže mezinárodní úprava, dochází k snižování ukazatele likvidity. Zde je to ovšem spíše prospěšným jevem, jelikož se ukazatel likvidity více blíží stanovenému ideálnímu rozmezí. Stejně tak se po aplikaci pravidel mezinárodního standardu snižují hodnoty ukazatelů aktivity. Zde je na vině opět obligátní vykázání předmětu leasingu v účetní závěrce nájemce. Za jeden z nejdůležitějších ukazatelů je považován ukazatel celkové zadluženosti. Zde opět má navrch české účetnictví, kdy nevykázání předmětu leasingu ani leasingových závazků způsobuje nižší hodnotu ukazatele. Celkově lze tedy říct, že pozitivnější vliv na finanční ukazatele má účtování a vykazování dle české účetní legislativy.

Rozpor mezi pojetími je citelný. Na jednu je účetní závěrka po aplikaci standardu IAS 17 průkaznější, na stranu druhou je tu viditelně pozitivnější vliv na finanční ukazatele při zachování pravidel české účetní legislativy. Zdá se, že se v nejbližší době v tuzemských podmínkách nedočkáme změny legislativy, tudíž budou nadále uživatelé účetní závěrky sestavené dle českých pravidel muset nahlížet do příloh, kde snad naleznou odpovědi na to, jak moc financuje daná společnost pomocí leasingu. Celkově lze tedy říci, že upřednostňování obsahu před formou, jakožto základního principu standardů IFRS, je v případě porovnání účetních řešení leasingu tou nejpodstatnější odlišností.

Zdroje

Odborná literatura

- [1] BENDA, V., H. KELBLOVÁ, J. PULZ, M. VESELÁ. *Leasing právní, účetní a daňové postupy v praxi včetně příkladů*. 3. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2006. 384 s. ISBN 80-7273-132-7.
- [2] BOHUŠOVÁ, Hana. *Harmonizace účetnictví a aplikace IAS/IFRS: vybrané IAS/IFRS v podmínkách českých podniků*. Praha: ASPI, 2008. 307 s. ISBN 978-80-7357-366-9.
- [3] DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 4. vyd. Brno: BizBooks, 2014. 327 s. ISBN 978-80-265-0149-7.
- [4] GRÜNWALD, Rolf, Jaroslava HOLEČKOVÁ. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: EKOPRESS, 2010. 179 s. ISBN 978-80-86929-26-2.
- [5] JINDROVÁ, Blanka. *Leasing – chyby a problémy*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. 96 s. ISBN 80-247-0132-4.
- [6] KOLEKTIV AUTORŮ. *Harmonizace účetních standardů pro malé a střední podniky*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 272 s. ISBN 978-80-7357-500-7.
- [7] KOVANICOVÁ, Dana, Pavel KOVANIC. *Podklady skryté v účetnictví: Díl II Finanční analýza účetních výkazů*. Praha: POLYGON, 1995. 300 s. ISBN 80-901778-4-0.
- [8] MLÁDEK, Robert. *Postupy účtování podle IFRS*. Praha: Nakladatelství Leges, 2009. 352 s. ISBN 978-80-87212-13-4.
- [9] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza – metody, ukazatele, využití v praxi*. 4. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2011. 144 s. ISBN 978-80-247-3916-8.
- [10] VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi – praktický průvodce*. 5. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2012. 120 s. ISBN 978-80-247-4081-2.

Články v odborném časopise (periodiku)

- [1] DUBSKÝ, Jaroslav. Leasing a jeho význam v IFRS. *Finanční management* [online], ze dne 22. listopadu 2013. ISSN 1213 – 7693. Dostupné z: <http://financnimanagement.ihned.cz/c1-61297080-leasing-a-jeho-vyznam-v-ifrs>

- [2] FABIÁN, Štefan, Lenka KRUPOVÁ. Leasing podle IAS 17 (klasifikace smlouvy). *Účetní kavárna [online]*, ze dne 10. ledna 2011. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d29047v36246p1-dlouhodobymajetek-podle-ifs-praktikum/>
- [3] TOMAŠTÍK, P. Leasingové financování a jeho vývoj. *Bulletin advokacie*, 2005. č. 6, str. 25.
- [4] VESECKÝ, Zdeněk. Firemní vůz na úvěr nebo leasing? Obojí se může vyplatit. *Podnikatel.cz [online]*, ze dne 18. února 2015. ISSN 1802-8012. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/firemni-vuz-na-uver-nebo-leasing-oboji-se-muze-vyplatit/>
- [5] VYCHOPEŇ, Jiří. Finanční leasing v roce 2014 z daňového pohledu. *Portál Daňáři online [online]*, ze dne 1. října 2014. Dostupné z: [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d47119v58495-financni-leasing-v-roce-2014-z-danoveho-pohledu/?search_query=\\$source=1%20sortkey0min:20141001%20sortkey0max:20141001&order_by=&order_dir=&type=12&search_results_page=1](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d47119v58495-financni-leasing-v-roce-2014-z-danoveho-pohledu/?search_query=$source=1%20sortkey0min:20141001%20sortkey0max:20141001&order_by=&order_dir=&type=12&search_results_page=1)

Elektronické dokumenty

- [1] ČESKÁ LEASINGOVÁ A FINANČNÍ ASOCIACE. *Statistiky ČFLA (2007-2015) [online]*. Dostupné z: <http://clfa.cz/index.php?textID=65>
- [2] DELOITTE CZECH REPUBLIC. *Účetní novinky. [online]*. Dostupné z: <https://edu.deloitte.cz/cs/Content/Download/accounting-news-1604>
- [3] KANDLEROVÁ, Kateřina. *Typy leasingu a způsoby jeho účtování [online]*, 2014. Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/typy-leasingu-a-zpusoby-jeho-uctovani/>
- [4] MEZINÁRODNÍ ÚČETNÍ STANDARD IAS 17 - Leasingy. *Úřední věstník EU ze dne 17. prosince 2008 [online]*. Dostupné z www.ucetni-portal.cz/stahnout/ias-17-cz_851.pdf
- [5] MM PRŮMYSLOVÉ SPEKTRUM. *Vývoj leasingového trhu v ČR [online]*. Dostupné z: <http://www.mmspektrum.com/clanek/vyvoj-leasingoveho-trhu-v-cr.html>
- [6] ŠRÁMKOVÁ, Alice. *Srovnání pravidel ČÚS a IFRS – leasing [online]*. Dostupné z: <http://www.ucetni-portal.cz/srovnani-pravidel-cus-a-ifs-leasing-186-c.html>

- [7] WEB IASPLUS.COM. *IAS 17 – Leases* [online]. Dostupné z:
www.iasplus.com/en/standards/ias/ias17

Seznam zkratek

- [1] ČLFA – Česká leasingová a finanční asociace
- [2] ČÚL – Česká účetní legislativa
- [3] DM – dlouhodobý majetek
- [4] IAS – Mezinárodní účetní standard
- [5] IASB – Rada pro mezinárodní účetní standardy
- [6] IFRS – Mezinárodní standardy účetního výkaznictví
- [7] MD – MáDáti
- [8] ROA – rentabilita aktiv
- [9] ROC – rentabilita celkových nákladů
- [10] ROE – rentabilita vlastního kapitálu
- [11] ZC – zůstatková cena

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že:

jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;

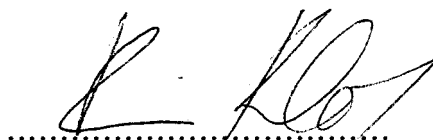
beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);

souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;

bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

Ostravě dne 22. dubna 2016

Robin Klos

Seznam obrázků

Obr. 2.1 Účtování operativního leasingu u pronajímatele (ČÚL)	17
Obr. 2.2 Účtování operativního leasingu u nájemce (ČÚL)	18
Obr. 2.3 Účtování finančního leasingu u pronajímatele (ČÚL)	19
Obr. 2.4 Účtování finančního leasingu u nájemce (ČÚL)	20
Obr. 2.5 Účtování finančního leasingu u pronajímatele (IFRS)	26
Obr. 2.6 Účtování finančního leasingu u nájemce (IFRS)	28

Seznam tabulek

Tab. 3.1 Iveco – leasingová smlouva	30
Tab. 3.2 Volvo – leasingová smlouva	30
Tab. 3.3 Iveco – české účetnictví	31
Tab. 3.4 Volvo – české účetnictví	32
Tab. 3.5 Iveco – IAS 17	33
Tab. 3.6 Volvo – IAS 17	33
Tab. 3.7 Konečné stavy účtů rozvahy – české účetnictví	34
Tab. 3.8 Konečné stavy účtů rozvahy – IAS 17	34
Tab. 3.9 Porovnání rozvah	35
Tab. 3.10 Porovnání výsledovek	36
Tab. 3.11 Aplikace IAS 17 do aktiv	38
Tab. 3.12 Aplikace IAS 17 do pasiv	40
Tab. 3.13 Aplikace IAS 17 do výsledovky	42

Seznam příloh

Příloha č. 1 – IVECO – výpočty k leasingu

Příloha č. 2 – VOLVO – výpočty k leasingu

Příloha č. 3 – IVECO – výpočty dle IAS 17

Příloha č. 4 – VOLVO – výpočty dle IAS 17

Příloha č. 5 – Rozvaha společnosti – aktiva

Příloha č. 6 – Rozvaha společnosti – pasiva

Příloha č. 7 – Výkaz zisku a ztráty – část 1

Příloha č. 8 – Výkaz zisku a ztráty – část 2